

VILÁG

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban [Sebestyén-utca 288. sz. alatt, földszint], félre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” czím alatt köretik beküldetni.

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlője közöl minden hírdetményt, egy ötsz-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben.

Nem-rendes levelezők köretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

Tartalom.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. Kinevezések, megítéztetések. Házi adó. (XI. közlés: országos pénztár) — Fővárosi hírek — Ipari egyesület tartandó közgyűlése. — Magyar orvosok és természetvizsgálók 1842ki aug. 1-9 Besztercebányán tartott 3dik közgyűlésének programja. Tudósítás: Szepes megye közgyűléséről. Félérből: level a P. Hírlapban közölt tudósítás ellenében Bécsből (Nyilatkozat 's Igazolás). Magyar partvidék: Piumei levél. — Erdélyi országgyűlés. — Hírlapi kalászkok

KÜLFÖLD. Németország (Hannovera idegenkedése a német vámegegyülethez — esatlakozástól. — Schleswig-Holsteinnak Dániától elszakasztása indítványoztatik.) Franciaország (Orléans-i hg. gyászsztizetele. A jelen miniszterium ingatagnak mondatik.) Nagybritannia. Törvényjavaslat, a választási viszszaéléseket korlátozó, megbukik.) Törökország (Bolgár mozgalmak). Északamerikai egyesült státusok. (Tyler elnök 3dik vezetője. Északamerikai függetlenségének 66dik évfordulóját ünnepli. Elnökválasztási előkészület. Gözhajózási szerencsétlenség. — Vegyes közlések.

TÁNCZA. Magyarország Karai és Rendjeinek magyar levele Slavonia KK és Rendjehez Prága városa melletti táborukból 1608. jun. 27kén. Könyvismertetések: 1) Földrajzi tanítás a tanuló ifjúság számára. — 2) Óramutató, Fáy Andrásról. — 3) A Földművelés ugar nélkül.

Hivatalos jelentések és magán-hírdetések.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. apost. kir. Főlsége méltóztatott Erdélyi Bazil kanonokat nagyváradi; Gaganetz József kanonokot pedig eperjesi görög egy. püspökké legkegyelmesebben kinevezni.

Ő cs. ap. kir. Főlsége méltóztatott Almásy Ödön temesi főtartományi biztosnak — hivataláról lemondását elfogadni, egyszersmind őt kir. tanácsos' czímmel felruházni. — Nem különben Bírly Flórián orvos doctorot 's a pesti kir. egyetemnél születést-tanítóját is királyi tanácsos' czímmel méltóztatott kegyelmesen díszesíteni.

† Pest, augusztus 13kán 1842.

Házi-adó.

(XI. Közlés.)

(Országos pénztár.) Mult számunkban említők, hogy a bélyeg-(Stempel)-adó a pénztöke megrovatására legalkalmasb. — Mi, kik nem vagyunk olly szerencsések valami új adó nemével kedveskedhetni, körültekintésk szüles a világon, 's olvastunk hol tanulni lehete, 's nem találánk akár használatban, akár javaslatban más adó nemét, mellyel a pénzbirtokosak is kellő arányban megrovathatnának, mint a fentemlített bélyegadót. — Mert ha kétségtelen is az, hogy ott, hol az indirect adózás külön nemei léteznek ('s így honunkban is a tervezett indirect adózás mellett) a pénzbirtokosak is azért, hogy az illy adó alá eső tárgyakat használják vagy emésztik, e tekintetbeni teherviselésben részesülnek, mégis mentesek maradnak a direct adózástól, mellyhez a hon többi polgárai javaslatuk szerint járulandának; — mi hogy ne történjék, 's ezáltal a pénzbirtokosok a többiek kárával, habár részben is adómentesíteszenek, szükséges más használható javaslatok hiányában a bélyegadóhoz folyamodni, miről maga a P. Hírlap is megjegyzé: hogy mellette szól az európai majdnem általános divatozás, 's úgy a besze-

dési, mint ellenőrségi könnyűség 's pedig annyival inkább, mivel az általa felhozott ellenokok nem meggyőzők. — Mindenekelőtt a bélyegadónak behozatalát Magyarországra népszerűtlen eszmének hiszi. Kérdhetnek ugyan: 's mi adatoknál fogva hiszi, hogy népszerűtlenebb az adónak e neme a többinél? — de meglehet hogy úgy van. Bár az egész adókérdésére nézve az ellenkezőt állíthatnók! Azonban ránk nézve e nehézség nem indítóok. — Tudjuk ugyan, milly háladatos munka a népszerűtlenebb hizelegni, mi más szavakkal annyit tesz: figyelni előadásinknál azon nagytekintetű körülményre: e vagy amaz eszme népszerű-e vagy nem? — 's tudjuk azt is, milly tövises pálya jutott azoknak, kik a nép érzelmivel megküzdni kényserülnek; mégis léleknyugalommal szállunk szembe a nép hitével, valahányszor ezt hibásnak véljük. — És ez polgári kötelesség! Mindenesetre pedig a népszerűtlenségi nehézség által a bélyegadó elmellőzését előgé motiválnak nem látjuk. — Több fontosság látszik helyezve lenni a P. Hírlap illynemű okoskodásában, melly szerint állítja, hogy ez adóneme a magyarhoni szokástul, népjellemtül 's gondolkozástól eltérvén, míg közszokásban gyökeret verne, épen a legszegényebb néposztály között igen sok kedvelten elutasításra adhatna okot; — mi némelyeknél a megtaga 'ott, vagy nehezített igazságszolgáltatás színében jelenvén meg a felsőbbiség iránti bizalom koczkáztatnók, melly erkölcsi kárral nézete szerint egyedi veszteségek is kapcsolhatnának össze. — Mi is örömmel látjuk az egyedi veszteséget mellőzve, 's nálunk senki inkább nem törekszik a felsőbbiség iránti bizalom szilárdításában, de megengedend az érd. szerkesztő, ha mi ezen aggodalmát szerfelettenek nyilatkoztatjuk. — Meg van, az igaz, minden ujonan hozott törvénynek azon nehézség, hogy kár háramlik; mi a bélyegadó behozatalánál sem leszzen egészen mellőzhető, — de ha e félelem tartóztathatja a törvényhozót illy egyszerű, 's így mindenki által könnyen megérthető törvény hozatalától; akkor törvényeink nehezen, törvénykönyveink pedig semmi esetre sem léteznének; egyébkint a visszautasítások 's az ebből eredhető erkölcsi kár még akkor is, ha a bélyegadó tárgyában alkotandó törvénynek tudomása kitünő nehézségekkel volna öszvekapcsolva, 's így a visszautasítások figyelmet igénylő számmal történének, min azonban kissé kételkedünk; — mindenesetre csak a folyamodásokra, nem pedig a kötelezőkre, és terhes szerződésekre vetett bélyegadóra alkalmazhatván, mi részünkrül a folya módások a t örömmel látandjuk mentesítve ez adó nemétül, de csak az aránytalanság szempontjából, melly hiány azonban a kötelezőkre 's egyéb terhes szerződésekre nézve, az arányosság elvével megegyező osztályzatok mellett, kinem terjeszthető, 's

*) L. Világ 64dik számában.

pedig kevésbbé, mint ha a P. Hírlap által javasolt, általunk pedig halázzottan ellenzett *) kötelező betáblázás pártolást nyerne; — főleg ha a Pesti Hírlap javaslatára szerint a mostani betáblázási díj, melly nem kevésbé aránytalan, csakugyan a mostani mennyiségben megmaradna. Mindezeknél fogva tehát az elősorolt ellenokok a bélyegadó elmellőzésére elégségesek nem lévén, sőt e mellett a beszedési 's ellenőrségi könnyűség hatalmasan szólván, — az igazságos arány pedig általa könnyen eszközölthetvén, de különben is nem lévén más ekkor ismert ut, mellyen a pénzbirtokosok kellő arányban megrovathatnának, egy pilanatig sem tévőzünk a Dessewffy Emil gróf által indítványba hozott bélyegadót a nemzet figyelmébe ajánlani; — de fentebbi okainknál fogva egyedül a kötelezőkre 's egyéb bármilyen néven nevezendő terhes szerződésekre alkalmazva. —

A javaslatok sorában előjön azon kutfő is, mellyet az 1802diki országos választmány az országos pénztár alakítására indítványozott, hogy t. i. minden esetben, a hol királyi taxafizetésnek van helye, még egy negyedrészt-toldalék az országos pénztár számára kiszabassék; kivevén mégis a közhivatalokra kivézetettek. — A P. Hírlap 139ik számában e kivételet eléggé motiválva nem látja; 141ik számában pedig így nyilatkozik: „ám vétessek ki — ha tetszik — a fizetéses hivatalok, a mennyiben csakugyan igaz, hogy nagyrészen nem igen dúsannak ellátva. — Azonban a mint igaz, hogy a megrovatást akár kivétellel, akár a nélkül eléggé motiválnak nem látjuk. — A czimek, rendek 's megítéztetések által sem a vagyon, sem a jövedelem nem szaporodván, miután minden ismert adó-theoriánál fogva a vagyon, vagy jövedelmét az adózásnak alapul, mi részünkrül épen úgy helytelennek látjuk megrovni valakit csak azért, mert b. t. tanácsos, sz. István rendének keresztése 's a t. mintha mások megrovatnának ismét csak azért, mert ujságírók, tudósok, ügyvédek, mesteremberek, vagy földművelők, — mindnyájan csak annyiban vonathtván teherviselésre, mennyiben vagyonnal vagy jövedelemmel ellátva vannak. — Minek természetes következménye, hogy a hivatalosok is minden kivétel nélkül nem ugyan czimök vagy megítéztetések, de fizetésök arányában a direct adózás minden terhehez járuljanak; a jövedelem csekélysege senkit sem menthetvén föl a teherviselésbeni aránylagos részvétül; — egyszersmind magában értvén, hogy az indirect adó által ők is mint bárki terhelve leendnek. — Mi, kik a czimeket, rendeket 's megítéztetésekét úgy tekintjük, mint hit szövegeket, nyilvánított legmagasb elismerésnek 's királyi kegyelemnek kifolyását; — 's kik hisszük, hogy ezek által a fejedelem 's alattvalók közti kapcsolatot csak szilárdul, semmi esetre nem batakordnánk az illynemű királyi helyeslő elismeréseket igényüzési czik-

A VILÁG TÁRCZÁJA

1608 JUNIUS 27D.

Magyarország Karai és Rendel. Slavonia KKhoz és Rendelhez.

Prága városa melletti táborukból. *)

A Levél czimzete, kívül: Reverendissimis, Spectabilibus, Magnificis, Generosis, Egregiis, ac Nobilibus, Prudentibus item ac Circumspectis, Dominis univerris Status ac Ordinibus Regni Slavoniae, simul vel divisim constitutis etc. Dominis, Amicis, Vicinis ac fratribus Nobis observandissimis.

(Tizenkilencz pecsét helye).

*) Eredetije az ország levéltárában Budán. Indula 6. fasc. C. no 39. Lemásolta onnan Szenkivci Kovachich József Miklós, Magyarország levéltárosa, régebben saját nagyon nevezetes oklevél-gyűjteménye számára, hol az 1608beli országgyűlés irómányát közzét 61d. lapon van. Kérdemre, e másolatának véve ezen régi becses barátom mását 's Pozsonyól 1838b. november 18d. az országgyűlése alatt költ szives levele mellett küldő hozám. D. G.

Illustrissimi, Spectabiles, Magnifici, Generosi, Egregii ac Nobiles, Prudentes item ac Circumspecti, Domini Amici et fratres Nobis observandissimi.

Salutem et Servitiorum Nostrorum paratissimam commendationem

Nyilván vagyunk Kegyelmeteknél az mi idevaló jövedelmünk, mellyet az mint értyük, némelyek külföld külföld féle híreket indítván, ki tudgya mire is nem magyarazzák, és az mi itt létélünkben való fáradságunkat nem hazánknak javára, és megmaradására, hanem sótt romlására, és pusztulására harintják. De hogy ezeket értvén, 's Kegyelmeteknek igaz Atyafiai, édes Hazánknak Szeretői, és Tagjai lévén, ne látassunk a féle indulatban fáradni, és forgolódni, akaránk Kegyelmeteknek mind fejenként, az mi itt való minden dolgainknak fundamentom éránt való processusát értésére adni.

Tudgya Kegyelmetek az utolsó hazánkban föll rődzentt tumultusnak le csellepítésére, az Bécsi vizezésnek ujonnan való confirmációjára és az Törökkel való pacificációnak megtartására, eő Főlsége Gubernátor Urunk, mi módon gyűitett vala egyben bennünket Posoniban, holott egyenlő akaratul Hazánknak javára, és megmaradására azt vigezénk, hogy a Bécsi vigezés mellyül semmiképpen ell ne állanánk, hanem in omnibus Punetis et Clausulis meg tartanánk, és azokra, ha szükség kívánna, az mi szomszéd Barátinkal, és Confederátusinkal élni, és halni készek lennénk, és e képpen az mi édes hazánknak szabadságát, és állapotját jobb, és kedvesebb karban allatnánk.

Látván azért eő Főlsége Mátyás Herczegh Urunk 's mint Gubernátorunk, hogy találtatnak ollyanok, az kik hétéonk Szabadságával egyetemben Országunknak szabadságát is rontani, és fegyverrel-is annihillálni igyekezzenének, melly dolog felől eő Főlsége sokat gondolkodván, 's minden dolgokat elegendőképpen által látván, nem találhatta egyéb módott benne, hanem hogy ide fölyebb szállana, és az velyünk egyezü Confederatusokkal, az kik hazánknak javát, szabadságát, megmaradását, és esendes állapotra való hozását impediálnak, azoknak obviálná, és resistálna. Ugyan ezen okakért minket is eő Főlsége Gubernátor Urunk hiva mellyéje, hogy mi-is mint Hazánknak igaz Szeretői, és tagjai szabadságunkért, és megmaradásunkért fáradságunkat ne szánnánk, hanem eő Főlsége mellet azokért élni, és halni készek volnánk.

Azért legelőszert is szólott eő Főlsége velünk egyetemben, Csech Országhatárában, holott sok rendbéli követelek által tractálván, minden végezéseknek eő Főlsége Fundamentumát látván, abbul az ott való tractatusbul nem ésmire eő Főlsége az mi édes Hazánknak, és Confederátus Országoknak Javának, 's-magunk megmaradásának semmi modgyát. Azért eő Főlsége fölyebb indulván szállott ide Prága alá; holott Istennek ell végezett bölcs, és kegyelmes akaratyából, az itt való sok Tractatus által, minden dolgainkat immár jobbálapotra hoztuk.

Császár eő Főlsége, és az Csech Gubernátor Urunknak eő Főlségének, az Csech Ország királságra való Succesziót meg ígérték, kirül ugyan Reversalist is attak,

kek sorába helyezni, mint ezt a P. Hirlap igen elmesen tenni kegyeskedék.*)

A mint az előadottaknál fogva a most érintett javaslatot semmi esetre elfogadni nem tudnók, úgy ösztönöz megvalljuk, hogy nem könnyen olvassunk, s ismételve olvassunk oly értekezést, milyen a P. Hirlap 143. számában az „Absentismusról” szemléltető. — Bár az ottmondottakat mindenki ne csak olvassa, de lelke mélyét áthatva méltányolná is, — hogy ne találkoznék honunkban s e n k i, kit e szavak súlya nyomaszson: „van egy kiszivárogtató csatorna, melyet nem a sors átka, nem a körülmények hatalma, nem századok viszontagságos küzdelmeinek utófényeként, hanem a nemzetet s önéredekét megtagadó elkorcsosodás bünkeze nyitott, azon elkorcsosodás bünkeze, mely a magasztos honszerelmét helyét gyáva kéjvádaszattal tölti el, s szórva minden nemzeti jellemet, a honra, mellynek termékeny pora őseinek hamvával vegyült, csak mint fejsz tehénre emlékezik, mely a háladatlanok táplálékot nyújt külföldön kéjre talán de gyakran unalomra, még gyakrabban magának gyalázatára, utódainak romlására vesztegetendőt.” Hogy ezen undorodásig torz képben nincsenek foglalva azok, kik a status szolgálatában hazájok javára töltik külföldön napjaikat, s azok, kiket a honszerelmé viszen külföldre, hogy lássanak s tapasztaljanak, visszatérőként, mint a fűgő méh, tapasztalásuk gyümölcseivel édes honukat gazdagítani; — kifejti ezt az érdekes czikk, s áldja, mint áldjuk mi, ezeknek minden lépéseket; — úgy szinte helyesen érintetik, hogy szabadabb a szabadság, minthogy bárkit is honlakásra kényszerítéssel szabad emberből földhöz ragadtá súlyosítani lehetne, vagy szabadna; — egyszersmind nincs feledve azon fontos körülmény, hogy az, ki honban nem lakik, azaz indirect adókban nem részesül, s ezáltal minden ok nélkül nevezetes terhekkel mentve van, — s e világos tényekkel szemünk előtt kérdést tesz: nincs-e a statusnak világos joga gondoskodni, hogy kik az országos házi adókat indirect-adó útján járulást külföldönlakás által kikerülnek, ezert a status más adó útján legalább némileg kármentesítsék? — s mi örömmel felelünk: igen, és százszor is igen! — úgy egyetértünk abban is: hogy a szabatosan értelmezendő absentismus egyenes adó alá vettessék, egyszersmind hozzájárulván azon kivételi javaslatához: miszerint az absentisták azon összeget, mely rájuk a megyei házi adó fejében aránylag ki fog vettetni, kétszeresre, s nem bányuk, ha háromszorozva is országos házi pénztár számára befizetni tartozzanak. — Bár a gyakorlati kivételben mutatkozó nehézségeket, s különösen az alkotandó törvény kijátszását annak idejében kikerülhetők; — de történjék bármi, egy pillanatig sem tévőzünk a P. Hirlappal egyetértve azokról, kiket a fenidézett rajzkép illet, kimondani, hogy ezeknek eszelekvése egy egész nemzet boszankodásátul kísért polgári bűn!

*) Nem tagadjuk, hogy legmagasban áll előttünk az, ki semmire nem számolván, sőt bár honnét eredő félreismerést is nyugodt lélekkel tűrni tudván, egyedül hitében keresi eszelekvéseinek indító okát, s ezekben leli minden jutalmát; — azonban nemcsak nem kárhoztatjuk, de a legnagyobb férfiakhoz illő jutalomnak tartjuk azt, ha akár urunk királyunk, akár pedig a haza helyeslé elismerését nyilvánítja; — csak itt is, ugymint ott, a jutalom érdemlett legyen.

ugy hogy mihelyen Császárnak halála történnék, immediate Gubernator Urunk eo Fölsége succedálna, megadván az Titulustis eo Fölségének, hogy designatum in Regem Bohemiae irafsa, és nevezetfesse magát; Morvátis Magyar Országához adjungáltak, és immár ezután Moraviae Marchionak is írja eo Fölsége magát. Austriát hasonlóképpen Magyar Országához ründülte eo Fölsége Császár, úgy hogy mindenkiből, a miből kívántatik segítségül legyen. Az Csehek is avval ajánlják magokat, hogy e jövődö Gyűlésekben, melly 7-a Novembris léssen, Commissariusinkat bocsásfuk hozzájuk, és mind az végé házáknak (házaink) épületére, s-mind az Végbélieknek fizetésére bizonyos Summát ordinálnak.

Ezeket eo Fölsége Gubernator Urunk, bonis modis, ac Conditionibus, accedálnván az Imperium Fejedelmeknek-is Consensusok, és akarattjuk hozzá, véghez véven; tere az mi szerelmes hazánkunk leg nagyobb dolgaira, és az Bécsi végezés szerint Császártól eo Fölségétől azt kíváná, hogy az Magyar Ország Corona, Magyar Országban vitelések; melly eo Fölsége kívánságának Császár engedvén, nem csak az Coronát; cum omnibus Clendiis, Protocolis, Libris Regiis etc. ada nekünk, és eo Fölségének, úgy mint Magyar Ország Gubernatorának kezébe; hanem az Országot is keziből ki bocsátván, az jövődö Országunk Gyűlésig, Gubernator Urunk eo Fölsége Magyar Országhoz semmi közit nem ártya, hanem csak az Titulussal fog élni, az mint Ferdinand Császár idejé-

Végre az országos pénztár kiállítására van még egy kulfő kijelvelve, mellyet már az 1715. országos választmány hozott javaslatba, hogy t. i. ő felségétől e czélra némelly fiscalis javak kikéressenek. — E tárgyban is a Pesti Hirlappal egyetértve oda nyilatkozunk: miszerint a javaslat létrehozatala valamint akkor úgy most is ő Fölségének kegyelmétől függ. A.

Fővárosi hírek.

† Pest, augst. 13. Az újdonság után sovár-gó pestieket igen kellemesen lépé meg tegnap reggelre virradtukkor, hogy városunk minden utcai-öntözve voltak, öntözve az ég csatornáiból, mellyek ez évben mostohán bocsátják áldáscseppeiket nemcsak Budapest heravat viránya fölé, hanem mint külvárosiak által értesülünk, ahon más részeire is. Porverő esőnk, mert esekélyése miatt így nevezhetjük, égháboru nélküli volt s megszünteté aggályunkat, mellyet az iszonyu hőség napjaiban mutatkozott föllegek jégveszélyes voltukkal támasztának bennünk. Öntözésről levén szó, eszmétársulatkép föltűnik előttünk Budapest néhány évelőtli állapotjának képe, s mi úgy emlékezünk, hogy akkor öntöző kocsikat láttunk az utcákon szertejárni, s habár nem szorgalmasan — mert szorgalom, serényesség nem igen ismert növény a köz munkák mezéjén — mégis csak láttunk öntözgetni, természetesen ama kétös jó eredményvel, 1) hogy szegény tudók legalább felényi por-adagotl megmenekültek, 2) hogy az utcákon megszorult lég bágvasztó heve a folytonos kigőzölés által mérsékelteték. S ime most, 1842ben, a hordók helyét öntözők váltották föl, s mi a víz dolgában esőbörbül vödörbe jutottunk. Eleinte azt gondoltuk, hogy a bádögöntözők a lajtöntözőkkel egy czélra munkálkodnak s ezek a kocsikövezetet, amazok pedig a járdákat öntözendik, hova lajtokkal nem juthatni; azonban ki esalatozott inkább mint mi? Látszik, hogy nem szerezjük az amalgamizatiót, annálkevésbbé a méltányosságot, mellynélfogva illő volna, hogy az emberek útját — minthogy már másképp nem lehet — emberek, az állatokat pedig állatok öntözzék. No de kis békétürest uraim! majd bekövetkezik a tisztújítás; akkor talán több gond lesz, hogy emberben vagy loban kar ne essek. Addig pedig képen nutóznunk akar, egyszerű tanácsunk az: vagy üljön meg szépen otthon, vagy menjen valamelyik dunai fürdőnkbe, mellyek mind esinosság mind rend tekintében egyirant ajánlatosak, azon kis megjegyzéssel, hogy ki a göröggyház átellenében akarja meglátogatni s talán a víz és lég melegségének fokát szeretné tudni, az ne sajnáljon magával hévmérőt is vinni, mert ott bizony csak reggel, délben és alkonyat felé jegyzik azt föl; pedig gondoljuk, a ki 10 vagy 11 órákor megyen oda, a hévfoknak csak épen a 10 vagy 11 órákori állapotját szeretné tudni, nem pedig a reggelit, délit vagy alkonyatit. S ha a jószívű közönség e jószívűl eredt tanácsot követendi: lesz aratásuk az opticusoknak, mert a sok vendég rövidnap mulva kiürített raktáiraikat. — A fürdőintézetek szaporoda s a látogatottság, mellyel bírnak, azon üdvös következményt vonja maga után, hogy a nyári idősakban nem esik áldozatul annyi emberélet, mennyi korábbi évekből; mi legalább egy fürdési szerencsétlenségéről sem hallánk. Ellenben szomorú megilletődéssel valánk szemtanúk tegnapelőtt reggel egy-

ben, az Fia Maximilianus Magyar Kiral lévén, az Apja Ferdinandus megh-is élt az Titulussal.

Azért immár Gubernator Urunk eo Fölsége, ezen Coronát elsöbber Bécsben, és onnéd osztán ad Sedes domesticas, ad optatum Subselliium Pozoniban az jövődö Gyűlésben viszi, és ottan az kirali Méltóságot az Magyar Nemzetnek akarattjára hadgya, secundum liberam Regnicolarum electionem, melly dologról bizonyosak vagyunk benne, hogy eo Fölsége az Gyűlésre való hirdető, és hívó Levélben ir kegyelmeknek, melly gyűlést Gubernator Urunk eo Fölsége mind ezeknek jó modgyával való Concludására, az Posony végezés szerint, nem várván az Császár Regáltságát, tanquam Gubernator Regni Hungariae rövid nap publicálya, kire Kegeyelmek, s-mind az egész Országot hinni fogja, hollott Istennek segítségéből minden dolgainknak vége szakadván, és az Bécsi Végezéseket megerősítvén sok haboktól hánytatott, s-megh romlott Szegény hazánk, egyszer immár nyugodalmas állapotra fordítatik, és ezek így lévén, remélyük immár, hogy az Ur Isten, az mi sok nyomoruságunkat meg látván, minden féle nyavalának ekkoráig nyakunkon esöggő súllyos igaitul meg szabadítván, békeséges, esendös és boldog állapotra dolgunkat fordította.

Azért Kegeyelmeket mint hazánkunk igaz szerető Fiait, és Tarjait miis szorgalmatosan kérjük, hogy arra az jövődö Gyűlésre, mellyet Gubernator Urunk eo Fölsége publicál, mind fejenként elgyöjjen, és édes Hazájának kiki mind zive szerént szollgályon velünk egye-

embertetemnek a Dunából kifogatásánál, ki életét az annyiszor megrótt de soha nem javult hajókázati rosz intézkedések miatt veszté. Az ember, budai polgár, ház- és szőlőbirtokos volt. Mult szombaton egy talpat eresztett le a Dunán, de a hid alatt a talprul lesodortaték s többszörös segélykiáltozásai daczára sem jött mentő-ladik, melly őt a halál torkából kiszabadítsa. A víz lehömpölygeté a halpiacz irányai; itt a parthoz kötött hajók horgonyai közé akadt, honnan csak tegnapelőtt bukkant föl az egyik hajó mozdultával. — Ugyan mikor hatják meg már az illetők füleit vagy kéréseink, vagy a szerencsétlenültek rokonainak s árváinak siránkozásai, hogy hasonló bal-esetek gátlása végett mentőesónakról s őrsajkásokrul gondoskodva legyen. Illy belesetek után egy két napig szokott ugyan egy kis figyelem ébredni, s csak ez okozható, hogy egy szerencsétlen, ki magát szinte tegnapelőtt a Duna árjai közé akará temetni, még élve kiszabadítottat.

Az iparegyesület szombaton f. évi aug. 27kén közgyűlést tartand a megye nagy teremében, melly pénztárnok-választással leend egybekötve. A 300 frt évdíjas pénztárnokságot elvállalni kívánók a szükséges 4000 e. for. biztosíték kimutatását aug. 24keig a választmánynak nyújtásuk be.

A pénztárból két ezer ezüst forint budapesti házra hatos kamatra kiadatik. Az árvi biztosítást t. Luka Sándor igazgató, Simon Florent ügyész és Antal Mihály pénztárnok urak vizsgálják meg. Az aláírási iverk tartalmát a következő augusztusi vásárra beküldetni kértnek a t. ez. gyűjtő urak.

Kedves köteleességet teljesít a választmány, midőn Emmerling urnak, ki nem csak díj nélkül engedte át az iparmű-kiállítás számára terméit, de e tárgyban kitünőleg is fáradozott, elismerésül nyilvános köszönetét kijelenti. Az aug. 10ki választmányi ülése. Irinyi János tvál. tag. titkár-helyettes.

A magyar orvosok és természetvizsgálók 1842ki aug. 4-9kén Beszterezében tartott harmadik közgyűlésének programja.

Minthogy az idő rövid, sok a tárgy és ezek szemellete, sőt az egész gyűléseket munkálkodása olyan körülményektől függ, mellyek csak az itt ismeretes egyedekül illendőleg méltányolhatók; a gyülekezet hivatalnokai, minden idővesztés és zavar elhárítására szükségesnek látták a következő rendszabályt közhíresíteni. 1) Aug 4-től kezdve megbízott polgárok a városkapunál fogadják a vendégeket, e programot kezökre adják, s őket a város-hazában létező bizottmányhoz kísérik. 2) E bizottmány, melly a közgyűlés titoknokai s város-tanácsi tagokból áll a rendes részvevő tagoknak autographie-it kikérvén, őket „gyűlési tag” jegyekkel látja el, mi által ingyen lakáshoz jutnak; egyszersmind szóval értesíteni fogja minden tudni kívántatott írást. Itt Zipser pr. emlékirata „Beszterezébanya s annak vidéke” fog elosztatni. 3) A közgyűlés következő szakokat fog képezni: a) orvos-sebészi; b) vegytani és gyógyszerészeti; c) ásvány-földtani; d) növény-állattan; e) gazdasági s barmászati; ha t. i. elegen jelentkeznek. 4) Rendes tagokul mind azon urak fogadathatnak el, kik ezen tudományok egyikében kiképezettek; s az a mi első (orvos-sebészi) szakot

temben, Szabadságát concludálni, és promoteálni igyekeztek. Az Ur Istennek eddig velünk való jó teteményért halálat adván, velünk egyetemben méltó, hogy örvendetes szívvél legyen Kegeyelmek; ajánlván Kegeyelmeknek atyafiai szollgálatunkat. Eltesse az Ur Isten Kegeyelmeket jó egészséggben. In Castris ad Pragm positis 27-a Junii 1608.

Illustrisimarum, Spectabilium, Magnificarum, Generosarum, Egregiarum, Nobilium, Prudentum item, ac Circumspectarum Dominationum Vestrarum Factores, et Amici addictissimi: Valentinus Leepes Eppus Veszprimieus. m. p. Comes Georgius Thurzó m. p. Joannes Draskovith m. p. Comes Nicolaus de Zrinio m. p. Thomas Sechi m. p. Stanislaus Thurzó m. p. Nicolaus Thurzó m. p. Stephanus Pálffy Comes Posoniensis m. p. Comes Thomas Nádasdy Proprietarius a Petincez m. p. Joannes Keglévich de Buzin m. p. Christophorus Thurzó Comes Perpetuus Scepusien. m. p. Franciscus Revay m. p. C. Christophorus Erdödy m. p. Paulus Apponyi m. p. Stephanus Ostryzth m. p. G. Nagymihály m. p. Koháry Peter m. p. Thury Ferencz m. p. Christophorus Nagy m. p. Andreas Izdenecy de — — — Nicolaus Pelyóczy m. p.

Jegyzetek.

Ezen Prága melletti táborba szállás ügyét következők világosítják.

Az itt említett „bécsi végezés”, melly akkor latinul irt törvénykönyvünkben *Pacificatio Viennensis* czimre

illeti, akad jegyek is f vagy akarm nél, a gyűl mellett, mi nem. 6) A zetesb tárgy közölni, m adni; miut egyik jeles milly tárgy szakülesekr rövidítve. M tárgy közle tos, azon es legfölebb es szab idö es ró volna. — vármegyeha elnök ur ál rendezési m ezután a m névsora, lak évi jegyzök lési program levelek felo vaslatok, é elhatározása megye terem müipari gyű lélese; g) K den nap) es léletére, ca hasznalandó vetkezős; a réz, vas; é zöld és gyű és szenesült vize; e) ál — A város lélesre mélt koh, rézhán gyár, tajov szakülesek. titoknokot, Ebed stb. — dulas urak-mányi érdekl 9) Aug. 7ke közös ebéd kan reggeli tufnai vízöz jához; vissz reggeli 5 — nóra, Mosten jegyzöknyv értekezések tal legnagyobb ajánltattak. 1/2ig szakol lelesb ajánl jövő-évi gyű geli megvála könyvének f bul álló bizo

van, meglön II.), és Boeskszág Rendei teslvér ücsse kai feléről III s e mellé es Apponyi Pál. tenstein Károli más tárnok. F Ulrik, I. Rud ja e békeköté mányt is dies pacis publican priis et intest christianiani saug na et provinc et una cum r 3dik irszaka. ausztriai házz velle, már az doll személye köszönetet m gyár hadvezér tenus, így sz candarunt, it ter. Mátvás, rul, mert sok tetetet nyert.

illeti, akademiái ranggal bírnak. *Tiszteletbeli* tagjegyek is fognak kiadni. — 5) Egyéb vendégek, vagy akármily tisztességes személyek a közgyűlésnél, a gyülekezet titoknokaitól nyerendő *külföldi* mellett, mint nézők jelenlehetnek; a szakülésnél nem. 6) Azon urak, kik értekezéseket vagy nevezetesebb tárgyakat köz- vagy szakülésben kívánnak közölni, méltóztassanak ezeket a titoknokoknak átadni; miután a közgyűlés hivatalnokai, minden szak egyik jeles tagja hozzájárultával el fogják határozni, milly tárgyak leendnek az első közülésben, vagy a szakülésben olvasandók, 's vajjon egészen-e, vagy rövidítve. Mert minthogy a határidő rövid, és sok tárgy közlése, és tapasztalatok kiismerése kívánatos, azon esetre, ha számos értekezés jelentetnék be, legfőleg csak 20perc határozathaték el egyre, hosszabb idő csak akkor, ha a tárgy új és nagy érdeklélő bíró volna. — 7) Aug. 4kén tartatik az első közülés a vármegyeház nagy teremében. a) reggeli 10 órakor elnök ur által megnyitvatván, a gyűlés hivatalnokai rendezési munkálkodásiról röviden számot adnak, 's ezután a már megérkezett rendes tagok kinyomtatott névsora, lakásuk kitételével, el fog osztatni; b) mult évi jegyzőkönyv rövid közlése; c) a jelen közgyűlési program elolvasása; d) a gyűléshez intézett levelek felolvasása; e) értekezések, ajánlatok, javaslatok, érdekes tárgyak előmutatása, szakülések elhatározása; f) 2 órakor bezáratván e közülés, a megye teremeiben kiállított természet-tudományi és műipari gyűjtemények magyarító vezérlet alatti szemlése; g) közeled; h) az ebédutáni idő ('s így minden nap) estig a város és annak nevezetességei szemléletére, casinóban 's kertbeni társalgásra 'stb. leendő használandó. — Főnebb említett gyűjtemények következők: a) sziklák, érczek, kővülések; b) ezüst, réz, vas, és dárdany lúta-termékek; c) növények zöld és gyümölcsös; faneműek hasított, pallérozott és szesüült állapotban; d) a megye ásvány és gyógyvizei; e) állatok gyűjteménye; f) műipari tárgyak. — A város 's legközelebbi környéke következő szemlélésre méltó tárgyakat nyújt, körház, fürdők, ezüstkoh, rézhámor, lőpormalmok, gereblyék, cukorgyár, tajovai rézkezelés. — 8) Aug. 5kén 10—2ig szakülések. Minden szak választ magának elnököt, titoknokot, és magyar nyelven viszi jegyzőkönyvét. Ebéd 'stb. — Aug. 6kán reggeli 5—10 óráig kirándulás urak-völgyébe és óhegyekre, természet-tudományi érdekekben 11-től 3-ig szakülések. Ebéd 'stb. — 9) Aug. 7kén reggeli 8 órakor kirándulás Szilácsra, közös ebéd ott; estve visszajövetel. — 10) Aug. 8kán reggeli 5kor kirándulás hermaneczi völgybe, a tufnai vízözön-előttek (antediluviana) esont-barlangjához; visszajövetel délutáni 3kor. — 11) Aug. 9kén reggeli 5—10ig természet-tudományi kirándulás Brusznóra, Mosteniczre. Ugyanez nap reggel a szakok jegyzőkönyvei a közülés titoknokainak adatnak át azon értekezések jegyzékével, mellyek az illető szak által legnagyobb szótöbbséggel nyilvános felolvasásra ajánlottak. 11 óratól 3ig bezáró közülés, 11-től 1 1/2ig szakok jegyzőkönyveinek felolvasása, 's a legjelesebb ajánlott értekezések 's tárgyak közlése. Ezután a jövő-évi gyűléshelyének 's hivatalnokainak szótöbbségeli megválasztása. A közgyűlés eddigi jegyzőkönyvének felolvasása, 's egy az elnök által 6 tagból álló bizottmány kinevezése, melly esti 8 órakor

a jegyzőkönyvet meghitelesíti, és ennek jövő évi kiadatnokok egyikének (ha jelen van, a titoknoknak) általadását magára vállalja, valamint arról is kezesség, hogy ennek másolata az elnök 's alelnök uraknak elküldessenek, vagy a közgyűlés egyéb határozati végrehajttassanak. — 12) Határozat, még aug. 10kén metalan történő kirándulások iránt Selmeczre, (hol bányászvegytani előadások és nevezetességek előmutatása fog helyt lenni) vagy szklenói 's vichnyei fürdőkre. 13) Kik a rendesen intézett kirándulásokban részt venni, vagy egyéb a vidéken fekvő helyekre (p. o. Micsinyére, stubnai fürdőre, Stureczre) kívánnának kirándulni, méltóztassanak magukat ez iránt, lovak 's hintók megszerzése végett legalább egy nappal előbb a bizottmánynál bejelenteni. — 14) A nemes város, megyei 's kamarai hatóságok nagylelkű pártolása mellett egyéb itt részletben nem adható kényelmek 's éledelek, valamint kirándulásoknál magyarító vezérlet rendes és tisztb. tagoknak nem fog hiányozni; sőt még a legközelebbi havasok növényzet-szemléletére is Divald erdőmester úr kísérelő ajánlkozik. — 15) Rendes tagok számára a casino termei mindig nyitva fognak állani. A tartandó táncszünet naponként 4 órakor tartatnak, mellyekre belépti jegyek 1 fr. 30 kr. p. p. Mory Ferencz úr boltjában a városház szomszédságában váltandók. — Költ Besztereczben 1842kijul. 31kén. — Radvánszky Antal alelnök. Dr. Schoepf, első- Dr. Hönigh Ignác, második titoknok.

Szepesből. Lőcse, aug. 1.—Szepes megye jul. 26án kezdő 's 28kán végé évnegyedes közgyűlését, 's e rövid idő alatt hozott hasznos határozatai a többi megyével közös pályán megkezdett haladást bizonyítanak. — Következőket tartok említésre méltóknak: 1) A kisgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése után olvasottat a mlgos főispán levele, mellyben figyelmezteti a RRt, hogy noha törvényeink szemlélet-nél fogva mindennemű megyei bíráskodási személyzet csupán alkotmányos uton és módon, t. i. a főispán közbejöttével gyakorlandó szabad választással ruházthatatik föl bíráskodási képességgel: mindazáltal több év óta a köz vagy kisgyűlések, néha pedig csak törvényszék folyama alatt a főispán közbejötté nélkül fölesketett tisztb. esküdtek nemesak befolyanak a közigazgatási dolgokba, hanem mint bírói társak itéletet is hoznak; hozzájárulván ehez még az is, hogy illy tiszteletbeli esküdtek sokszor minden törvény-isméret 's gyakorlat nélkül ruháztatván föl bírói cselekvésséggel, a Verbőczy III. k. előb. XIV. 3. 4. 5. §-ban, Ulászló I. 10, mint szinte 1647. 9. cikkben érintett kötelességeknek meg nem felelhetnek. Főszólítja továbbá ő mlga a megyét, a most létező tisztb. esküdteknek, — hivataloskodásuk ideje 's mostani helyzetükkel egyetemben — egy külön jegyzékben közlésére, mint szinte arra is, hogy a RR. olly törvényes módrul gondoskodni, miszerint ezental a tisztb. esküdtek a körülményekhez képest csak törvényes ismeret 's gyakorlat után 's főispáni törvényes befolyással neveztesse ki, 's hivataloskodásuk ideje egyik tisztválasztástól másikig tartson, ekkor pedig csak azokra nézve éledjen föl ujonan, kik a tisztválasztáskor megerősítettek,

vagy időközben az ő törvényes befolyásával neveztesse ki. Továbbá helyén látja ő mlga, hogy a KK. és RR. az 1835ben a közigazgatás rendszerében elfogadott szabályokat a járáskor felosztása 's a fő 's al-sz. bírák közti hivatalos viszony meghatározása tekintetéből ujonlag átvizsgálják 's a körülményekhez képest kijavítsák. — A tisztb. esküdteket illetőleg határozatott: hogy miután a rendes tisztviselőknak tisztújításkor lemondásuk a tisztb. esküdtől is értendő, ezek összeírásának szüksége elenyészik. Az ezutáni kinevezésre pedig ebben állapotban meg a KK. és RR. hogy a jogtudományt végzett 's törvényszéken jelenlenni kívánó ifjaknak, miután a rendes hitet letették, joggyakornokságra ezental is, minden főispáni befolyás nélkül is gyakorlott joguknál fogva engedelmet adandak. A tisztb. esküdség elnyerhetésére nézve ezen törvényes módot állapítják meg: hogy a tisztb. esküdséget elnyerni kívánó 's már törvényes ösmérettel és gyakorlattal bíró nemes ifjak folyamodjanak a közönséghez, 's ettől tisztb. esküdséggel fölruháztatván, főispán ő mlgának jóváhagyás végett fel fognak terjesztetni. A járáskor felosztása 's a fő 's al-sz. bírák közti hivatalos viszonyok elhatározása végett küldöttnek nevezetett ki, jelentését a jövő közgyűlésre beadandó. — 2) Elsőáispán ur a septemb. 19kén tartandó törvényszékre kiküldendő t. bírák névsorát javaslatkép előterjeszté, 's tanácskozás tárgyaul tűzé ki e kérdést is, vajjon egy vagy két tanácsot kíván-e ez alkalommal alkotni? Ezen tárgy Szepes megye évkönyvében előhaladást mutató jeles vitákra szolgáltatott anyagot. — 'S a kérdés vitatása alatt indítványoztatott, hogy a kiküldött t. bírák sorsuzás szerint alkalmaztassanak a két tanácsban összeülő törvényszékhez, hogy így a pörlekedők iránt viselhetők részrehajlásnak még csak árnyéka is távolittassék. Mi határozattá is lön. — Ugyancsak az ezen tárgy feletti további tanácskozás folytában indítványba hozá m. alispánunk, hogy miután jelen az idő, mellyben a nemesi rend részéről több megyében is a szegény adózó nép 's a haza köz fölvi-rágzására több hasznos intézkedés 's almozatok tétetnek, a kor 's időnek intó szavára figyelvén, idején 's helyén lenne, hogy a törvényszékre folytonosan kiküldendő t. bírák most örökre mondanának le napidjakra; — ezt annyival is inkább javasolná, mivel ennek fogantatásával magokkal is következetesek fognának lenni; ugyanis a n. m. k. Helyt. tanácsnak ezeltől egy pár évvel hozzánk intézett azon rendeletét, mellyben a közigazgatási tárgyakban eljáró tisztviselőknak a rendes napidj kiadását megengedi, akkor sem fogadtuk el a szegény adózó nép kimeléséből. Szavait hosszas 's eljén követé! Többen szólottak az indítvány mellett, ellene csak kerülgetve szólt egy pár szónok. Az elnöki kijelentés is hosszas eljenzéssel fogadtatott.

Másnap a jegyzőkönyv felolvasásakor ezen kitétel, a t. bírák tisztb. kara ime törvényszéki napidjaktól a szegény adózó nép iránti kegyességből önkint elállván kihagyatni rendeltetett. 'S így végzésé lön — a meghitelesített jegyzőkönyv szavai szerint, „hogy mivel úgys az egyes táblabírákra, kik eddig a törvényszék folyama alatt napidjakkal elláttak, csak igen csekély haszon háramlott, ezen napidjakkal összeve pedig évenként a házi pénztár kellekeit nevezetes summával nevelte, (1400—1800 f. pp.) ezental

van, meglön I. Rudolf magyar király (mint római császár II.), és Boeckai István erdélyi fejedelem, valamint az ország Rendei között 1606b. június 23d. Rudolf részéről, testvér öcsese Mátyás főherceggel teljes hatalom, Boeckai felől Illyés-házy István, lipói és trenesini főispán, 's e mellé csatolva Vizekelethy Tamás, Oztrossit András, Apponyi Pál, Mátyás főherceggel gróf Trautson, Lichtenstein Károly, báró Molard, báró Preiner, Erdődy Tamás tárnok, Forgách Sigmund nógrádi főispán, Krembergk Ulrik, I. Rudolfnak ez ügyhez választott tanácsosai. Czélja e békekötésnek a legnemesebb, leghazafuibb, 's kormányt is dicsőítő: *in bonum reipublicae christianae, et pacis publicae, ac regni hujus conservationem, ne propriis et intestinis dissidiis conflagraret, atque ut tantae christianae sanguinis effusioni parceretur: vicina etiam regna et provinciae a continuis incursionibus tandem liberari et una cum regno Hungariae respirare possint*, így szól 3dik irszaka. Az ebben eljárás Mátyás főherceg iránt az ausztriai házzal tartott Magyar rész bizodalmit csak nevelte, már az 1593, 1595, 1597beli országgyűlés I. Rudolf személyesét benne látta, 's az 1600beli 2d. cikk köszönetet mond ezért a királynak, 's mind, hogy a magyar hadvezérséget 1594b. neki adta volt. *Et sicut haec tenus, így szól a cikk, suae Serenitati, libenter obsecundarunt, ita se posthac quoque idem facturos pollicentur.* Mátyás, okos, élénk volt; tudott ezen felül magyarul, mert sok föurral is csak úgy szólhatott; illyen, szeretetet nyert.

Igen, a magyar nyelv értését Mátyás főhercegtől azzal már országos dolgokban élés kívánta, mire régiebb időből emelkedett. Mert 1. a vallási reformatio mellett és ellen irt több munka, könyvekbe vitte már a kir. udv. Cancellariából, honnan az országgyűlésen megajánlott hadiszedelmi tizedet szedők esküje szabványát János király küldé vármegyékhez és városokhoz 1527b. május 7dikén, 's mellyből az 1527b. nov. 5d. Ferdinánd pártjára mondott hódolateskünek kelni kellett; nyilvánbá tette a házi körénél, mellyben 1506—1520 között már több egyezési levelet azon irtak; kilebbre terjeszté az egyházi szolgálathól, hol az azzal élés mindjárt sz. István idejében kezdetetett 1) Izabella királyné 's fia János Zsigmond, hivatalos iratokat adtak ki azon; Erdély 1556ban magyarul kezdé írni országgyűlési törvényeit, mi ellen akkor a szászok csak egyetlen egy szót sem emeltek, sőt székeik úgy tevék a fejedelmektől hozzájuk magyar nyelven küldött intézményeire hivatalos feleleteiket. Bátori István, Kristóf, Zsigmond nemzeti fejedelmek idejében Moldva és Havasalföld vajdáiól úgy jött a levél. 3) Magyarországon nádorok, főispánok, a posoni, szepességi magyar kamara, vármegyék, városok tisztb. levelézései 's ezek törvényszéki iteleitei azon is keltek; a hadirendnek Iső Ferdinandhoz, Ernest főhercegghez, a töröknek Iső Rudolphhoz terjesztett több jelentését úgy találjuk, mikhez a mutatónyokat azért nem sorozom itt elé, mivel a Régi magyar nyelvemlékek II. kötetében a Vegyes iratok 19, 32, 34

— 55, 110, 128, 188, 238, 246, 249, 269, 276, 392, 400 'stb. lapjain és a III. kötetben láthatók. (Folytatatik).

Könyvismertetés

I. Földrajzi tanítás a tanuló ifjuság számára, sok kérdésekkel és feladatokkal, szó- 's írásbeli megfjtesre. — Első folyam (!) Tiszta, vagy térszerinti földrajz Pesten, kiadja Heckenast Gusztáv.

Pár évtized folyt-le, mióta a nevelési hiányokat érző nemzetünk értelmesb része; 's haladni törekvő korunk ohajtásának egyikévé vált tanítási rendszerünk jobb lábra állítása. Irodalmunk, kivált a közelebbi mult években nem is gyéren foglalkozott a hiányok megismertetése 's pótlásával. Azonban valljuk meg, hogy kivált gyakorlatilag tekintve kevés, igen kevés mű jelent meg, melly a szakértők kívánásának megfelelné, vagy iskoláinkban 's tanítóinktól használna kielégítő eredményt mutathatna. — Illy körülmények közt nem lehet nem örvendünk az itt idézett, e napokban megjelent munkácskának. A térszerinti földrajz-tanítás egyetlen 's első tünet iskolai könyveink közt, pedig, mikint a szerző is említi, nem kis fontosságú ez, mert, hogy legbiztosabb alapja a földrajzi tanításnak, arról minden dologhoz értők egy értelemben vannak. — Eddig tanítóink legnagyobb része a földrajzot olly tanulmánynak tekintti, melly a tanítványnak leginkább csak emlékező tehetségét igényli, 's ki egy föld-abroszkán a tanult országok határait, folyóit, hegyeit,

az említett törvényszéki napidíjak a szegény adózó nép iránti kegyességéből megszüntessenek. — Az előfogatokra nézve az előbbi végzések fogantatvátele elhatározatván, végeztetett: „hogy a tisztviselőknél kivül csupán azon tők elhessenek nyugtatvány mellett előfogatokkal, kik a törvényszékekre kiküldvők, és ezen engedély is csak úgy értessék, hogy az előfogatok csak jövesre és menésre, nem pedig a törvényszéki időszak-közi eltávozásra használtasanak.“ — E nevezetes végzés — haszinté más nap írott beszéd is olvastatott ellene, 's már néhány től megváltoztatása sürgettetett is. — Szepes megyét a közvélemény előtt más, az eddigőtől különböző, színben lépteti föl; 's bár több törvényhatósági testvérei keblében is viszhangra találna végzése! 3) Fejér megyének a pest-fiumei vasút status-költségeni építése, nemzeti bank felállítása és a névszerinti értéküknél kevesb rézpenzék bevéltatása tárgyában érkezett levele, véleményadás végett az országgyűlési utasítás kidolgozásával foglalkozó választmányhoz utasított; azon levele pedig, melyben Bereghnek, a r. kath. magyar egyháznak római függéstől felszabadítását célzó fölívását nem helyesli, tudomásul vétetik, az irományokhoz csatolandó. 4) Erdélyi nagy fejedelemségbeli ns. Hunyad vármegyétől, nemkülönb nemes Udvarhelyszék és nemes Csik székektől f. évi januar 24ről a két testvérhon egyesülése tárgyában fölívásunkra irt válaszok, szives tudomásul vétettek. 5) Varasd megyének az 1833%: XIV. t. cz. ejtett sérelmet tudató levele rövid vitára szolgált anyagul, mely után ebben állapotok meg a megyei RRk: hogy a levél kiadatik ugyan az orsz. gyűl. utasításokat készítő választmányak tárgyalás végett; de a felszólított Varasd megye válasz által figyelmeztetni fog, mikép ezután az 1840. VI. világos rendeletei szerint levelezésiben csupán a diplomatai polczra emelt magyar nyelvet használja. A bolgár, bosznjak 's herzegovinai keresztyének pártolására fölívó levele teljesen pártoltatván, ő cs. kir. felségéhez intézendő jobbágyi fölírás rendeltetett. — 6) Somogy megye levele, melyben értesíti e megyét, hogy ő felségét a közkereskedési tárgyaknak a közelebb országgyűlési királyi előadásai közé sorozására megkérte, nemcsak az utasításokat kidolgozó választmányhoz utasított, hanem Somogy értelmébeni aláatos fölírás is határozatott. — 7) Illó részvétellel fogadtatott 's egy értelemmel pártoltatott a turopoljai nemességnek a zágrábi tisztújítást zavaró 's a tisztválasztásból ki-rekesztetéseket jelentő 's ennek orvoslására ő Felsőségéhez intézett fölírásukat közlő levele. — 8) Sz. kir. Szabadka városa tanácsának a kir. városok rendezése 's országgyűlési voksa iránti fölívásait az orsz. gyűl. utasítások elődolgózással foglalkozó választmányak véleményadás végett kiadatott. — 9) Győr megyének a magyar nyelvnek a tanodákban általános fölvetelére ő felségéhez intézett fölírását tudató levele olly értelemben pártoltatott: mikép ő cs. 's ap. kir. felségéhez tétessék fölírás, hogy addig is, míg minden tudományi tárgy magyar nyelven adatnék elő, a jövő iskolai időszak kezdetével minél több tudomány magyar nyelven előadását kegyelmesen elrendelni méltóztassék. Azon kérdésnek pedig, mi módon és mely tárgyakra nézve hozassék be nemzeti nyelvünk magyar tanodáinkba? bővebb taglalása

városit 's a t. meg is mutogató, a legjobb rendszer kívánatának eleget tön. Ekönyvből láthatni, milly kincs rejlik az értelem-fejtésre a tanulmányok e nemében is. A könyv olly móddal van szerkesztve, hogy azt akárki is könnyű munkával megértheti, 's a tanításban követendő módot abból világosan átláthatja. Hanem a ki csak tanulni akar, ne vegye meg e könyvet; de igen az, ki ismeret-öregbítést, felfogó- 's itélőtehetség-, szóval: a lélek minden tehetségeinek arányos kifejtését tartja a nevelés egyik fő feladatának; — annak igen is ajánljuk. — Szerzője e munkának Kis Lajos úr, m. Vay Miklós báró úr fiainak nevelője. Neveznünk kell, mert szerénysége nem engedé e sokbecsű munka czimére (míg sok selyemfűzetű 's üres tartalmú beszélykék 's versek diesszomjas szerzői mulhatlanul könyvük czime alá sorozandónak hiszik nevéket) igitatni nevéit; igénytelensége pedig nem engedé díjt venni munkájáért, 's csak árszabási jogát tartá fen Hekenaszt urali egyezkedésében, minek köszönhetjük, hogy a 140 tömött nyomató lapra terjedő munkának díja csak 24 kr. p. p. — olly olesóság, minőt a m. tudós társaságtól kiadott könyveknél sem tapasztalánk. — Reméljük, hogy e munka következő füzetei is minél hamarébb világot látnak; ohajtjuk egyzersmind, hogy szerző úr a tudományok más ágairól is hasonló dolgozattal gyarapítsa iskolai irodalmunkat, 's fáradozásait az ahoz érő közönség elismerése 's méltánylása követendik. — Vajha a tanulmányok minden ágaiban minél több illy készületű könyveket adhatnánk közönséges

az orsz. gyűl. tudósításokkal foglalkozó választmányra bízott. — 10) Torontálnak az országos választásokban kijelölés tárgyalásában érkezett levele ugyan ezen választmányra bízott; — ugyszinté 11) Vas megyének a nép-nevelés előmozdítását gátló legfelsőbb rendelkezése, 's ebbeli öt rendbeli felírásai után sem oszlott sérelmének pártolására fölívó levele. — 12) A m. kir. Helyt. tanács legfelsőbb kir. parancsnál fogva e megyének meghagyja, hogy m. alispán ur a lublói, gnezdai és podolini vákok eltörlése iránt hozott ítéletei végrehajtását, míg e tárgyban ő Felsőség legfelsőbb határozata leérkezendik — függeszse föl, — melly k. k. intézmény leginkább azért gerjesztett köz aggodalmat, mivel a kir. parancs a megye kihallgattatása nélkül bocsátatott ki; egyebiránt a RR. az illető alispánt a kérdéses ítélet fölfüggesztésére utasítván, ő k. felségét megkérni határozzák, hogy a törvényes szokás szerint a folyamodó városok folyamodásai közlését, fölvilágosító jelentés adhatása 's az illető irományok fölterjeszhetése tekintetéből, kegyelmesen elrendelni méltóztassék. — 13) Olvasztott ő cs. k. Felsőség 1841ki october 14ről költ k. k. adománylevele, melly szerint e megyében bekelezett Laczkova egész helységét — az előrebocsátott becsű szerint 12,923 ft. 28% kr. p. p. lefizetett summáért — Dusy Anasztáznak, a nemzeti ipar előmozdításában kifizetett érdemiért kegyelmesen adományozni méltóztatott; melly adománylevél kihirdetve, a fentnevezett adománya a megyebeli nemesek sorába iratott. — 14) A hús ára egy krral (9—8) v. cz. lejobb szállítatott. —

Fejérből. *) Sz. Fejér vár, jul. 27. — A. P. Hirlap 163dik számában ismét egy torz-kép jelent meg megyei közgyűlésünkben. A levelező epébe mártá esetét, 's e sárga színnel rajzolt egy képet, melly az egyoldalúság és, bosszus pártédek ragyogó kinyomata. Az országos tárgyak feletti megyei küldöttség és a kálozi széna valának méltó 's alkalmas tárgyai azon daguerreotype, mellyet a levelező, és ő fejú pártjabeli fractio kiállítani czélszerűnek talált.

Midőn valamely megye országos tárgyakban munkálkodó küldöttséget az eszmék előkészítésére és központosítására nevez, kétségkivül vezér-elve csak az lehet, hogy ezen eljárással olly megyei egyének ruháztassanak fel, kikben vagyonuk, értelmiségök, belbecsök, és socialis állásuknál fogva, a megye bizodalma méltán megnyughatott. Ez elvet teljesíté Fejérmegyé, midőn nemsokára a legközelebb mult országgyűlés után 50 egyénebb álló választmányt rendelt ki. Szíve lön tehát a megyének e küldöttség, mellyet sértegetni az egész testület életének sérelme nélkül nem szabad. Ha egyes tisztviselő kiméletet igényel tisztí eljárásában, bizonyosan az olly nagyszerű küldöttség is, mint a megyei tisztviselőségek legfényesbike, méltán követelheti azt, hogy állása és szándoka alapnélküli gyanúsítások és sértések kitöréseitől mentesítessék. — A küldöttség tagjai bizodalom szülte hivatásukban tartoznak ugyan eljárni, de mindig csak a lehetőségig, mert a bizodalom elfogadásával családí, gazdasági 's önmagok iránti kötelessé-

*) E ns megye mult havi közgyűléséről eléggé kimerítő tudósításokat közlöttek ugyan lapjaink rendszeres levelezőnkönk; azonban jelen czikket — mint jellemző vonásokkal teljeset — mégis fölveendőnek találta a szerk.

's magányos tanítóink kezébe! akkor még azok is, kiknek alkalmuk 's módjuk nincsen oktatás-tani ismereteiket olly tárgyú jobb könyvek olvasásával öregbíteni 's tökélyesbíteni, nem csak a tárgyalat tudományt tanítanak sükerrel, hanem tapasztalatilag is mintegy ösztönszerű tapintatot nyernének a czélszerű tanítás módjához, 's fogalmat arról: millyen legyen a növendéknek a tudomány, — és azon irányról, mellynek kell kitűzve lenni a czélszerű tanításban; tanulónk pedig a sükeretlen könyv-nélküli tanulás helyett lelkielő-fejtéssel, 's gyönyörrel tiszta fogalmú ismereteket tennének sajátukká, mellyek úgy szólván vérokké válván, az életben felhasználhatnának. — H.

Óramutató, Fay Andrásról; 1842. Ára füzve 1 f. p.
A protestans egyházi irodalom nagy becsű kincsét nyert Fay András óramutatójában. E munka iránya a prot. különösen a ref. iskolai és egyházi kormányzásnak hiányait 's bajait rendszeresen egész forrásokig nyomozni, 's azok orvoslását kimutatni. Ez igen korszerű iratát szerző úrnak hitsorsosi. most — midőn iskoláik hiányai 's bajai általában éreztetnek, javításuk sürgető szükségé váltak, 's e részben itt ott lépések is tétetnek, a pesti prot. főiskola közrészvét 's érdek tárgya, 's midőn az 1790. 26 t. cz. értelmében tartandó synodus kérése többek által tervezetik — csak örömmel üdvözöltetük: annyival is inkább, mert a minden lapon komoly és érett megfontolást, terjedt tárgyszeret mély

gökröli lemondásra magokat nem kötelezheték. — A mi küldöttségünk, hogy a benne helyezett bizodalomnak tehetségéhez képest — egy fractio kilépte után is — megfelelni kívánt, tanusítják jegyző könyveink, a megvitatott tárgyak mennyisége. Jelenleg csupán a vontatók ügye maradt küldöttségi vélemény és vizsgálat nélkül, mit midőn az elnökölő másod-alispán, a tagok meg nem jelenéséből származottnak kijelentene, a nevezett fractio anyagot von magának a küldöttség megtámadására, levelezője pedig, hirlapi kikürtölésre. Egyelőre azt hívők, hogy a jelen mezei munkák 's egyéb nyárszaki elfoglaltatások idejében, kimélettel fog e tárgy ismételtetni, 's nem találkozandik ember, ki ezen már magában eléggé igazolt elmulasztásban okot keresen az egész küldöttséget megtámadni, 's megrovással, kihallgatatlanul 's méltatlanul büntetni. Azonban esalatozánk. Megyénk fentebb érintett parányi fractioja a mult egyik közgyűlés alkalmával e küldöttségből, mellynek többségét birni 's vezérelni fonáknézeteik és eszméik képesek nem valának, kilépven, miután tisztök további folytatására közgyűlésileg — mint tán önmagoknak hízelve vártak volna — nemosak fel nem kértettek, hanem inkább e lemondás, mint fülserető, 's a megye harmoiájából kirívó dissonantiának réghajtott megnevelése, szivesen is elfogadtatott, 's így húságjok érzékenyen megalázott; de különben is, a küldöttségben nevetek találnak, mellyekkel részökre kellemetlen reminiscenciák, 's így örökös bosszuallás ingerei csatolvák; végre mivel nem lehet nem érezniök, hogy a megye bizalmának érintett lemondás általi visszautasítása óta, az öket eddig emelte szárnyak tollai kihullván, a conservatív irány ellenében a romboló anarchiai szellem érdemlett semmiségébe süllyedt vissza; — ez okokból, a legelenségesebb indulattal, e küldöttséget megróni 's feloszlalni törekvének. De a többség, — az értelmiség, méltányosság és igazság többsége — daczára az ellenfél erőköd rivalgásának, szónoki páthosának, 's kísérletének elég erős volt, a küldöttséget továbbá is bizodalmaival megtisztelni. — Bukott tehát a teremben ismét a tulcsapongás és rozszakarat, 's pedig tetemes szótöbbséggel. — Mi volt egyéb hátra, mint a P. Hirlap fegyverével adni döfést a küldöttségnek 's e dicső munkát levelező ur szokott ügyességével teljesíté. — Ugyan is a küldöttséget, „hanyag lelkű“nek nevezi; — a lélekről eddigi hiedelmünk szerint csak Isten ítéletet, ezután ugy látszik a Pestü Hirlap levelezője is osztozni kíván a mindentudás attributumában, fölemelkedve dicsősége nimbuszába, jogot gyakorol a lélek értelem felett, bírói ítéletet hoz, 's pálczát tör; előtte a többség — melly hanyaglelkűséget nem látott — semmi, ez akár mit mondjon, a küldöttség hanyaglelkű marad, mert ő ugy akarja, 's ez akaratától feljebbvitel nincs! O szerénység, o illedelem — o tempora, o mores! — Bizodalom-bitórlással is vadolja a küldöttséget. — A bizodalmat a többség adta, e többség bitórlásról szót sem tett; azon egy két közlegény — 's kegyed vala egyik — ki ezt kimondá, elenyészik, mint csepp a tenger vizében. — Ugyanezen fractioeska lemondása feloszlást is kívánt eszközölni, természetesen, mert ez leendett legjobb mód az alapi constitutiót és holmi egyéb alkotmányos boldogágokat, a korkivánata szerint előmozdítani. De a többség ezt is megvetéssel fogadta 's a küldöttség tagjai erősebb lelkűek

tapintatot tanusító munkán a szerző úr szűkebbül elfoglaltságtól ment, nemes tiszta lelkülete, mellék tekintetektől szabad szerény jelleme, őszinte jóakarata 's közbjóra ható szándéka ömlik el. — H.

A Földmívelés ugar nélkül, az erdélyországi körülményekhez alkalmaztatva. Irta Viotte Károly Haller G. grófú birtokai Directora. N. Szebenben, 1841. Thierry W. H. tulajdon. kSdr. 87 l. táblakkal. Ára 50 p. kr.

E munka ugyan különösen az erdélyi gazdák számára van írva, de hazánkban is, hol évenként annyi ezer hold föld hever haszonvetel nélkül ugarban, 's a magyar gazdák e részbeni ösi előítéleteket, olly tárgyú értekezések csak gyözen oszlatják — értékel bir. A szerző — ki külföldi születésű, 's nyelvünkben, mint maga is említi, kissé gyenge, de jó szándéka annyival inkább méltánylandó — hazai mint külföldi gazdasági módokkal ismerős több éves gyakorlott gazda. — A munkájában felállított elvek, 's abból folyó következmények és utasítások annyira egészen tapasztalatiak, különböző körülményű, és természetű helyekre, 's kisebb gazdaságra is számítottak, hogy gazdáink csak haszonnal olvasandják, 's jelenleg, midőn a naponkint létesülő tagosztályok által birtokosaink nagy része gazdaságuk átalakítását tervezi, 's abban már sokan munkálkodnak is, figyelemre méltók 's ajánlatosak különösen azoknak, kik a váltóvetéstől (Wechselwirthschaft) nem idegenek. H.

valának, latosságán itt soká fo minden, k delyek tit azon tact az inditvá van, egy sük, mint ség előtti kül és ko férfláság teljes és telben, me sokat. A hangja vo ni akaró 's nem is pártját leg lenül állít csak vakit nek ez ut De levelez gusi hata hihetőleg Ez annyit ér, míg kil vagy az e ujjabb csa zik. — A lezöje meg ben e kü valamint ményt tan ctiója soh hátramara boldogság

Bá
Hirlapi ca kellemetlen kerültem a dolám az a közönyöz azonban 1 35. száma emelve nek — k ellenezőfé alá terjesz foló ur ta széki ítéle gát a hirl 2) Midőn leczkét ir Kár illyek jövendő t nyes kötö ni nem a egy bunk vállam ös lönösen:

Az közlött tu legyen is, értelmezé tetheti kü zönség á mitni számf ezáfoló u illó ments fátyolt ve rosz vért hajték, 's gében, D resen. "V lem!, más szivisége sem a gún nem korsz talam, di három bir E szép ko O elv-szi a 'világi leírásáho imat: „I frakkos utolsó sz P. Hirlap toztatás j

valának, hogyszem illy indítványtevő egyének indultosságának a megye szellemét feláldozzák. — 'S itt soká fontolgatni csak ugyan nem vala szükség, mert minden, ki gondolkozni tud, 's az ellenzéki szenvedélyek titkaiba avatva van, egy tekintetre rá ismert azon taticára, mi szerint csak azon ezébbul tétetett az indítvány, hogy az eddigi küldöttség szétosztattván, egy új, 's ne tán tetszésök szerintebb alakítás, mint volt az eddigi, — 's e taticának a közönség előtti kiemelése korán sem hangzott el hatás nélkül és korán sem vétetett, olygarchiai dolyf, szilárd férfiaság ellenében pajzán felrivalgásnak, hanem teljes és tökéletes viszhangra talált a közönség keblében, melly már szívéből megunt ezen előtolakodásokat. A mi pedig a fractió részről válaszoltatott, az hangja volt egy, magát szépitő 's bűnből mentkezni akaró hiúságnak, melly semmi hatásra nem talált, 's nem is találhatott, mert olly egyéntől, ki magát 's pártját legmunkásabb tagoknak lenni elég szerénytelenül állítá, az illyenemű módosítás és szépitgetés csak vakítás lehet, mellynek elvállalásához a többségnek ez uttal 's talán jövőre is — hajlama nincsen. — De levelező még a jövődől kárpitját is fellebbenti magusi hatalmával 's a reiteratióval kimondja, hogy ez hihetőleg semmi, vagy igen csekély eredményű lesz. Ez annyit tesz: mind addig a küldöttség semmit nem ér, míg kilépett legmunkásabb tagjai vissza nem lépnek, vagy az egész küldöttség meg nem oszlik, 's a terem újabb csaták és vitakozások színhelyévé nem változik. — A jövődől kényes dolog; a Pesti Hirlap levelezője mégis csak békével várhatná be az időt, mellyben e küldöttség sáfarkodásáról számot adand, mert valamint eddigi munkálataiból ítélve legjobb eredményt tanusít, úgy jövődőlre is, ha a levelező és fractiója soha sem járulnak is a közügyhez, a megye hátramaradni nem fog semmiben, mi a haza 's megye boldogságához tartozik. (Vége köv.)

Bácsból. (Nyilatkozat 's igazolás.)

Hirlapi czivódást, 's czáfolati feljajdulásokat mindig kellemetlen foglalkozásim közé jegyezvén, gondosan kerültem a felhívást, mert örökre elvesztetnek gondolám az erre fordított drága időt, 's előre sajnáltam a közönyös olvasónak türelme megkísértését. Most azonban becsületelem kényszerít sikkra lépni, a Világ 55. számában K. J. által elémbe vetett keztyűt fölémelve — tolli párviadalra kelni, 's hirlapi ellenemnek — különben tisztelt barátomnak — czáfolatára ellenezáfolatomat az igen tisztelt közönség bírálata alá terjeszteni. Három pont körül forog a tisztelt czáfoló ur tapintgatása: — 1) Hogy én a fenytő törvényszéki ítélet bonczolgatásával annak tekintelméltóságát a hirlapi közönség által megrovatni kívántam. 2) Midőn a botoztatás elmullozéséről érzékenykedő leczkét irtam, magam a botgyakorlat hőse valék. 3) Kár illyekért a törvényhatóságokat érinteni, melly a jövődől törvényhozásig csak azt érekszi, mi törvényes kötelessége, 's modorom szerint még is indulni nem akar 's nem is fog. E pontok közül kitünő egy bunkós okoskodás, fejem, nyakam, oldalam, vállam összezuzatási multságáról. Minden pontra különösen:

Az elsőre: Ki a P. H. 149. száma 401. lapján közölt tudósítást olvassa, bár irigy ellenségem legyen is, ottani sima, 's minden sértő szó, vagy értelmezés nélküli soraimból nemesak azt nem érteheti ki, mikint én a törvényszéket a hirlapi közönség által megrovatni kívántam, vagy tekintetleni szándékoztam, sőt épen ellenkezőt; mert hiszen czáfoló ur is kénytelen megvallani, mikép én inkább illő mentéssel — a jövődől szebb reménye alatt — fátyolt vonni siettem a tényre, melly tagadhatlanul rossz vért okozott a tisztessék körében, midőn felsőhajték, „bizom is Bács nemeslelkű bírái műveltségében, D. J. utolsó leend a pantalonosak sorából deresen.“ Vagy talán czáfoló ur előtt „a műveltség“ sérelem! másképp véleményezék róla, mert, boesánat nyilt szívségemért, kivallani kényteleníttem, mikép K. J. sem a gúnyolt „rohanó“ sem a piszkált fontoló, hanem korszerű józan haladók sorába osztályoztatván általam, dicsérettel legyen említve, épen egyik volt a három bíró közül, ki D. J. botoztatására nem szavazott. E szép koszorú bíró azonban czáfolata után elhervadt. O elv-sziládság! melléd nem kell emlékoszlop, elég a „világi“ czikk. Többnyire D. J. csin-tette czáfolati leírásához elég legyen ragasztanom tudósítási szavaimat: „Igaz ugyan, hogy e gonoszszívű 's gaztettű frakkos uracs talán örökre jobbithatlan“; 's ez utolsó szóért egy figyelmeztető csillagot nyerek a P. Hirlap derék szerkesztőségétől: — „azonban a botoztatás jelen esetben — ha törvényszerű volt is, de

korszerű bizonyosan nem.“ Tehát midőn azt mondja valaki, hogy a bíróság ítélete törvényszerű, bántalmi sorokat ír? ez volna a legfuresább sérelem, 's különös, mint a czáfolati czikk. Végre igen sajnálom, hogy itt is tagadnom kell „czáfoló“ állítását, hogy „ha a törvényszék hibázott“, mert én mindig többre becsülöm a törvényfelüli kegyességet, mellyet a bírói lélekisméret ajánl, mint a túlfeszített keménységet, leginkább akkor, midőn egy bortól elkábult bár gonosz ifjú — egész eszének nem használhatóságában hálóztaftik illy gyalázatos szerencsétlenségbe; első vétességi esetben botoztatni soha nem akarnek.

A 2dik pontra: nyiltan kimondom, miként a szolgáló anyjának általmi megveretése azon alacsony rágalmak közé tartozik, mellyeket eselédünk — fizetett ellenségeink, vasárnapokon ellenünk hintegettek. Legyen kiderítve, mikép K. J. a nem igaz eseményt — tolvajlasi 's szemtelen paráznalkodási esinyteteti miatt általam elkergetett, 's jelenleg az ő hiv szolgálataiban álló eselédemtől hallá, 's valóban csudálkozni nem szünöm, hogy ezt eselédi pletyka után nyilvános lapokban közleni nem áttall! Auctoritás tehát itt egy — szolgálataiból elbocsátott eseléd! tény a szemétdombi nyelveskedés! alacsony mind kettő, még kalendáriumi mesék között is divatelleni jelenkorunkban, hogy az ur — eselédje tekintélyére építsen. A bot eltöréséről sajnálat fölemlítése pedig elmés füllentés, hogy a világi különöz még elmésnek is láttassék. Egyébiránt a czikk hirlapi nyilvánosítása után rám nézve mind kettő rágalom, 's mint illyet lábához lököm vissza K. J. urnak, figyelmeztetvén őt, mikint, reményelem, nem felejté még, milly keserű lapdacsok jutának neki is a rágalom szelenczéből midőn N. N. kit nevezni nem akarok, törvényszék előtt hitelesített önvallomása által őt vérfertőztetési 's nőmérgezési büntetbe hálózni törekedvén, lelke kényszeríté nyilvánítani, hogy bár lélekismérete 's becsülete tisztasága mellett a közvéleményben talál vigasztalást, mégis fáj lelkének e gyalázatos koholmány napfényre kerülése. Én is azt mondom, bár e szemétdombi gyanúsítást 's rágalmat földiasan megvetem, mégis nem kedves annak hirlapban közleménye, 's így a nagyra tisztelt közönség igazságos ítéletétől várok vigasztalást, jószólán előre, hogy azon gonosz eseléd jövő évkor a megszárkéban czáfoló urról is hirdetend olly czikket, millyet társasági körben rólam hazudott. Ne felejtse ez utmutatást, mert igaztalan becsmérlést tűrni, becsület nem enged.

A 3dik pontra: Főntebb soraimban kitüntetém, mikint én a törvényszék ítéletét törvényszerűnek nyilvánítván, tekintélyi sérelem gyanúsításával igaztalanul rovatam meg. Különbön kürtöljön bár mit K. J. ur, midőn a törvényhozás 's haladás pályájára elhatározottan föllépett, 's e dicső példát követő nemeslelkű bíráink közül a korszerű műveltség, 's innét kiáradó józan haladás szellemét ki nem irtandja, 's minekutána a honi fenytő-törvény gyakorlat igen igen-sok esetben észere 's lelkére bizá a bírónak a büntetés fokát 's millyenségét, az emberiség méltósága mérséklendi a botoztatási keménységet, 's nyilvanos veretetését, fő 's alkormányzók elnöki szava tudandja könyörületessé is engesztelni a szíveket mikor javulási remény sugárzik a bűnös szeméből, 's arcáról, 's tizenkilencedik században a nemes elvű férjfiú nem hallgatván önhiitsége tanácsára, csalatkozik czáfoló, ha azt hiszi, hogy engem pártédek, vagy kötekedő ellenzés lelke hívott a haladási pályára; épen nem, én elveimmel fogva hazafi kötelességből állottam az elmélkedés (?) zászloja alá, hitem „a korkérdések szerinti törvényes átalakulás győzelmét, csekély tehetségemmel elősegelleni.“ Végre azon bunkós okoskodását a botbarátnak, „ha összezuznáknak fejemet, vállamat, oldalamat, mikép érzékenykedném akkor a bot ellen?“ visszatorlom, hát ha neki fejt, nyakát, oldalát, vállát egy olly garázdá nemes ifjú, mint D. J. összezuzandná, ekkor is botot kiáltana? hiszen a nemes bőre törvény által kiáltást, 's a tettes mégis javítandó!; itt látom a gerendát a jó ur szemében, 's higye, én a fenyegetőzés gyáva fegyverének soha semmit nem engedtem, sőt megvetém azt. Hagyjunk fel az illy szemalmi leczkékkel, mert történnék bár mellyikünkön e furesa harezjáték, akkor is az okos, 's higgadt-keblű bíró, nem mi, itélnénk a tettesek fölött, 's tetszenék vagy nem az ítélet, legfőlebb főtörvényszéki orvoslatra hivatkozhatnánk, pedig itt is kevés pártfogói találkoznak már a botoztatásnak. Egyébkint visszavittá-e, „czáfoló ur illy avas okoskodással Bács megye morális tekintetét? minék elvesztéséről álmodott, erre azt sügom

fülebe: mi el nem veszett, azt visszavinni nem lehet 's tudván mikint legveszedelmesebb álaroz egy megyei hatóság álaroz alá rejtezni, bátor vagyok még is kimondani: „Bács megye, mint többször megmutatá, nem szorult a czáfoló hirharangjára, sokkal magasabban állván haladási méltóságában, mint azt illy fogadatlan ügyészre bizhatná.“ — Czáfolónak még egy érintését, hogy vannak emberek, még a barmoknál is alábbvalók, „némán elhallgatni nem akarom; mert ha közel járna is K. J. ur az igazhoz, ekkor is az ész — az isteni szikra — mérhetlen különbséget von az ember 's barom közé, 's még ez utolsónak kiozhatási szabadságáról — a corpus juris legavasabb czikkei közül sem tudhatna törvényt idézni; egyébkint a művelt angolok 's francziáknál az állatkínzók is fenytés alá vonatván, úgy vélem az emberkínzók nálunk sem dülhetnek büntetlenül; az emberiség méltósága tiltja ezt. E végszavakhoz én is egy csillagot, vagy keresztet kérek a tisztelt szerkesztőségétől akasztatni. I) Sebők.

Magyar partvidék.

Fiume, august. 2kán. Hazánknak hatalmas férfiakra van szüksége; hatalmasoknak tartompedig én mindazokat, kiket jeles észtehetségekkel ruházott fel az ég, kiknek keblében igaz honszeretet lángol. Nagy érdeme azoknak, nemcsak a jelen, de még inkább a jövő kor előtt, kik a magyar nemzet szívében azon eszmét ápolják 's erősítik meg, hogy a nemzet nagyságát és műveltségét nem másképp, mint a kereskedés kifejtésével lehet eszközölni: és több levelezőim kecsgetnek a reményvel, mikint a legközelebbi országgyűlésen a nemzet törvényhozási fő feladatai egyikeül tekintend a pest-fiumei vasutat. — Midőn e fontos tárgyra gondolok, mindig az forog fejemben: vajha az országgyűlés amaz ohajtott napján bírnék szónoki tehetséggel, 's képes volnék nemzeti nyelven nemzetem 's jó fejedelmem javára ez ügy mellett szavamat emelni!

Isten ójjon bennünket a republicanus elvektől. Nekünk most egészen másra van szükségünk, mint illy eszméletben szép, de gyakorlatban vajmi nem szép politikai ábrándokra. En bejártam a demokratiai kormányzasi tartományokat: 's épen mivel láttam azokat, ítéltetek rólok, és szabadon 's tán alaposban, mint azok, kik többnyire hallásból 's könyvek-ből ismerik azon tartományokat; — ki is mondom, hogy az illy kormányzás a nép boldogságára kártékony; — ez természetes: mert ott, hol sok az intező, a teendő helyesen nem hajthatnak végre. Több ízben voltam jelen az éjszakamerikai köztársaságok választásánál, 's meggyőződtem, hogy minden nagy műveltségök mellett is, valahányszor szónok kelt fel 's a haza javáért szavalt a népet vakitá, és szónoklatának más célja nem volt, mint, hogy valamely magas helyzetre tegyen szert, hol meggazdagodhassék. Webster urat a whigpártból 's külügyek jeleneni titoknokát Washingtonban láttam és hallottam, midőn közhelyen beszélte az előbb kormányon volt loco-focos-pártbeliek ellen, jólétet ígervén a nemzetnek, 's e híu kecsgetés következtében a kormányhivatalosokat megváltoztatták; de az ohajtott eredményt nem nyerték meg, sőt helyzetök még rosszabbá lett. Ezen világos tényeknél, 's a délamerikai statusok még rosszabb állásánál fogva a köztársaság nevére örökre el kellene törülni. Nincs véleményem szerint jobb kormány-rendszer, mint a monarchiai hol a fejedelem alattvalóival úgy bánik, mint atya fiaival; hol a törvények épségben tartatnak, 's mi legfőbb, hol az alattvalók nem terheltetnek.

Mi egyéb haszna van a korlátlan sajtószabadságnak, mint hogy egyik ember a másikat rágalmazza; mint hogy olly agyszülemények juttassanak a

1) A t. nyilatkozó ur boesánatával csillagot nem adunk, miután csillaggal a P. Hirlap által, mint maga is mondja, már feldiszipített; keresztittel szinte nem szolgálhatunk: mert jóllehet magát arra érdemessé tevő is, azt szedőink csak a hármas csillag után szokták a közlésekhez aggatni; rendet pedig, mellyhez igen is megfontolva ragaszkodnak, sem a t. nyilatkozó, sem a mi kedvünkért megzavarni nem akarják; így tehát egy aráb számot függesztünk jelen derék nyilatkozatához, botozás körüli tartalmát helyeselve csak azt sajnáljuk, hogy a czáfolat következtében családai viszonyok feszegetéséből kénytelen ereszkedni. Hiszszük egyébiránt, hogy K. J. ur jövőre illyeket kerüld, vagy felhatalmazand bennünket arra, hogy hasonló közönség elibe nem tartozó dolgokat kihagyva iktassuk becses közléseit lapjainkba. Egyébiránt ügyelmeztetjük a vitázó urakat, mikép jelen czikkal a vitát ez ügyre nézve befejeztetnek tekintjük.

Szerk.

közönség elibe, mellyek csak a lapoknak minél nagyobb kelendőség eszközése végett irattak.—Röviden kimondva, a köztársasági kormányzás eszméileg jó, de gyakorlatban nem jó. Így például mindazok, kik a hivatalokat bírják, csak addig biztosak állásaikról, míg azon párt, mellyhez tartoznak, kormányon van; mihelyt ez megbukik, mások jönnek helyökbe. Illy bizonytalan helyzetben kénytelenek dolgaikat úgy intézni, hogy a szokott fényt hivatalból kimaradtuk után is folytathassák; ellenben olly kormány alatt, mint a miénk, a hivatalnok, ha serény, pontos, hű és tehetsége van, szolgálatáról, míg ereje engedi, nemcsak biztosítva van, hanem a status főbb hivatalaira is előmozdíttatik; viszont a köztársasági igazgatás alatt még a mondott kedvezésre sem számíthat, mivel sorsa attól függ: nem találkozik-e, ki a tömeget nálánál jobban tudja vakítani? Annál fogva az én itteni polgártársaim 's honosim legforróbb ohajtása az, hogy jó fejedelmünk kormányzati rendszere földünkön századokrul-századokra megmaradjon.

Hogy a fiemei lakosság meggyőződjék, 's hogy az országnak, mielőtt az országgyűlés elkezdődne, tudomására jusson, önkint akartunk mintegy 15000 frtot ajánlani olly célra, hogy a Fiume és Károlyváros közt építendő vasúthoz ügyes mérnökök által az előleges munkálatok tétessenek meg, 's másolatban van szerencsém ide csatolni ns. Terzi Vincze kir. tanácsos úrnak e tárgyat érdeklő iratát;*) —de szerencsétlenségünkre vannak köztünk ellenségek is, 's legnagyobb az, kinek minden jót kívánok csak azért, hogy elhigye, mikint a vasutak az országnak 's a partvidéknek gyarapodását eszközölnének. —

Az itteni lakosság rendkívül hálás érzettel viseltetik Wodianer pesti kereskedő 's annak képviselője Holzer urak iránt azért: mivel minden dohányát ide szállítatá a francia hajók számára; 's mondhatjuk, hogy soha annyi francia még kikötőnk jelenlétével nem szerencsésíté, mint most, midőn e derék ház, külföldre szállítandó minden dohányát a perék-lak-fiumei uton küldi kikötőnkbe; mert vajmi másképp volt a dolog, míg e szállítványt a triestiek tarták kezeik közt! Matcovich Gáspár.

Erdélyi országgyűlés. A jun. 6-án tartott 74dik ülésben többi közt felolvasatott a szélbeli katonaságot tárgyzó három felirati terv 's megvizsgáltatván némelly azokban tett módosítások után egy küldöttség által közöltettek a kir. főkörmányszékekkel. Felolvasatott 's köziratra adatott a lajstrom tárgyában készült felirat is, mi a jövő ülésre kitézített. Továbbá indítványoztatván, hogy egy nemzeti muzeum felállítása, a nemzeti színház, országos tanácskozó terem és főkörmányszékek tárgya tüzetnek ki napi rendre; nem különben, hogy az ország anyagi jólétét érdeklő tárgyak is vétetnének már tanácskozás alá: az elsőre nézve abban állapodtak meg a RR., hogy mihelyt a már napi renden álló tárgyak feletti tanácskozások bevégezettek, vétessék országos tárgyalás alá; a másodikra nézve pedig határoz-

*) A szomszéd vetélyváros Triest, köztudomás szerint, egész erejével azon iparkodik, hogy a magyar árukat vasúttal magához vonja. Fiume városának ön részéről hasonló tenni kell, nehogy jövődől lételet és szerencsésjét veszélyeztesse. Hasonlóan érdekelni kell magát ezért az egész magyar partvidéknek 's Károlyvárosnak. Jelenen igen nagy fontosságú a Károlyváros és Fiume közti vasútépítéséhez az előleges munkálatokat megtéetni. Ezen fontos oklevelek a haza törvényhatósági és országgyűlési elibe terjesztendők, hogy ott Fiume sorsa iránt részvét keletkezzék. Fiume számos lakosi és birtokosi, 's közöttük én is, erősen át vagyunk hatva illy munka szükségének érzetétől, melly mintegy 15.000 c. frtba kerülend. — Valóban csekély áldozat, aránylag azon vesztélyhez, melly Triest városa részéről hatalmas fenyeget bennünket, 's melly áldozat számíthatlan gyümölcsöt teremhet.—A maradék áldani fogja gondoskodásunkat.

Az önkényes ajánlatokból (teljes szabadságban állván mindenkinek adni vagy nem adni) Matcovich Gáspár buzgó polgártársunk által beszedendő öszlet, a városi pénztárban letétemény gyanánt fog kezeltetni. 's a mélt. kormányzó, 's polgári kapitány nemeskéri Kis Pál ur 's a fiemei t. közönség rendelkezése alá adatni, hogy annak idejében a körülmények kívánata szerint kiszolgáltassék.

Én egyike a fiemei lakosok 's birtokosoknak, az érintett célra ajánlok 200 e. ftot. Fiume, aug. 15-én 1842. Terzi Vincze s. k.

*) Régiiben megszakasztott e tárgyu közlésinket ismét ülésenkint kellő rendben folytatjuk. A szerk.

tatott, hogy elnök ő maga által ujabb is szállítasanak fel az illető rendszeres biztosságok elnökei, hogy az indítvány értelmében munkálatokat készítvén, azokat terjeszszék minél előbb a Rende elibe.

A jun. 9-én tartott 75dik országos ülésben vizsgálat alá vétetett a lajstrom tárgyában készített felirati terv, 's abban tett néhány szóbeli módosítás után közöltetni határozatott a kir. főkörmányszékekkel. Közügyigazgató Horváth Ferencz, ezen feliratnak a. kath. püspök főkörmányszéki tanácsosságát érdeklő pontjára nézve a 73dik országos ülésben fenhagyása következtében beadta több országgyűlési tag által aláírt ellenvéleményét, melly felolvasatván a felirattal együtt elküldetett egy küldöttségtől a kir. főkörmányszékhez azokra lehető észrevételei megtétele végett.

A jun. 21-én tartott 76dik országos ülésben a jegyzőkönyv meghitelesítése után legelsőbb is a szélbeli katonaságot érdeklő három felirat 's az ezt kísérő tudósítás készítettett fel a szokott módon, 's általadatott egy küldöttségnek, hogy vigye el a kir. biztos ő nagymagához, ő Felsege szentséges színe elibe leendő juttatás végett. Ezután a napi rendre kitézve volt egy főkörmányszéki lak megvásárlása, 's a nemzeti színház állandó megalapítása tárgya került szőnyegre; de mielőtt az ezek feletti országos tanácskozások elkezdődtek volna, mélt. gr. Kemény József és Sámuel uraknak egy az országos Rendekhez intézett jelentésük olvastatott fel, mellyben könyv és kézirati gyűjteményeket a nemzeti muzeumnak ajánlják. E hazafi nyilatkozata a nemesen érző alapítóknak élénk örömmel fogadtatott, 's miután az ország szellemi kifejlődését 's anyagi jólétét érdeklő több indítvány tétetett, ugymint az említett nemzeti muzeumnak, 's kapcsolatlan egy akademia, politechnicum intézet, gazdasági egyesület létrehozása, és alapítására nézve; mindezekre az ön határozat: adassanak által a középponti bizottmányoknak, melly mindazoknak létrehozására 's fentartására szükséges költségek felől terveket készítsen, 's azokat minél előbb adja be az ország Rendeknek; ugyanez alkalommal a Rende, a nemzeti muzeumnak fentisztelt alapítóinak a közjó iránti honfi buzgalomért, jegyzőkönyvileg szíves köszönetüket nyilvánították. Vége a bíráló biztosság által beadott vallásos sérelmek felolvasása 's egy nemeslelvel kihirdetése után napi rendre középponti biztosságnak az urbér és a perék országgyűlés alatti folytathatása tárgyában készített munkálatának felolvasása tüzetett ki. (Folyt.)

Hirlapi kalászkok.

Pesti Hirlap (168.) „Magyarország és népei III.“ czim alatt bőbeszédűleg értekezik A. B. ugyanarról, miről már a két előbbi szakaszban elégtétig szolt, t. i. nemzetiségünk fentartásának szükségéről. Mi azt hisszük, hogy arrul mindenkinek meg kell győződve lennie, ha magát hazapolgárnak tekinteni 's mások által is annak nézetni akarja; de hisszük azt is, hogy a pusztá meggyőződés szintűgy nem biztosítja nemzetiségünk fönmaradását, mint nem boldogít senkit a pusztá hit; mindkettőhöz cselekedet kell; 's ez az, miben mi magyarok szegények vagyunk! És tervezhetünk mi ezer módot, indítványozhatunk ezernyi eszközt, mindaddig nem küzdhetendjük végig nemzetiségi harcunkat, míg elveinket 's indítványainkat legelőször is magunk meg nem testesítjük példák által. Nem akarjuk kétségbe vonni, hogy a vezércikk írója tetek embere, 's mégis hisszük, hogy éppen a nemzetiség érdekében nem olly szigorúan az, mint lennie kellene; mi legalább tudunk országgyűlési férfiakat 's tudunk zagonásig tulzó reformereket, kik előtt a nemzetiség legfőbb emeltyüi a magyar könyvek olvasása, általában az irodalom pártolása és a magyar nyelventársalgás—semmik. Már pedig szeretnők kérdezni ezen urakat, mi biztosítja jobban a nemzetiséget, mint e kettő? A porosz birodalombeli lengyelhölgyek jobban tudják azt mint mi magyar férfiak. Vagy talán nem fér össze a szabadelmőség fogalmával, magát nyelvhez kötni? Minek tehát a nemzeti nyelvnek kormányzati nyelvvé tétéle, minek a terjesztésben fáradoznak? Minek e cikkben a hathatós felszólítás, hogy hazánk oláh-nyelvű lakosainak megtartásáról, sőt hozzánk minél szorosabban csatlósáru gondolkozzunk? Azokból, miket felhozánk, kitetszik, mikint A. B. ur cikkkel valóságos gyöngyei a P. Hirlapnak 's mi nem egyhamar irigylünk e lapnak valamit, mint éppen A. B. ur cikkeit, mellyekre a P. Hirlap méltán büszke lehet! — Az „Értekező“ bevégzi Olyai Gáspár bírálati elmefuttatását a soproni levélről.

Jelenkor (64.) „Társalkodója egy utazási töredéket közöl, érdekést ama tanúságnál fogva, mire az olvasót az utazás közben történt dolgok vezethetik. Az utazás mindössze is Vecsésig közöltetik. Vecsés szomszéd sváb falu Pesthez. Könnyen gondolható, hogy az ultraliberalis eszmék, mellyekben Pest csakugyan nem lát szükségét, oda is kihatóttak; 's innen magyarázható, hogy a Corpus juris avas obscuratására a vecsésiek sem adnak semmit, és jogot követelnek, és törvényt magyaráznak és magok magoknak igazságot szolgáltatnak, mint a következő történetből látható. — Egy vecsési sváb feltartóztatott egy hintót, mert ki benne ült, az kezes volt más valakiért bizonyos adósságra nézve, mellynek lefizetésére maga a kötelezett fél is képes lett volna, ha szorították. Igen, de a vecsési svábnak nem kellett bíróság, 's aztán a feltartóztatott kezesül brevi manu meglehetett volna kapni a pénzt, 's tőle könnyebben is telt, mint az igazi adóstul. Ebben pedig neki még a falu bírása is pártját fogta. Mit volt mit tenni az utasnak, kocsiját lovát kénytelen volt a liberalis sváb kezei közt hagyni, 's más — méregdrágán bérlett — kocsin hozatni be magát Pestre, a szolgabíróval a falubírájához kemény parancsot viedő, hogy sietős utjában többé fel ne tartóztassák 's az illy st. a. r. a. l. is elégtételszerzéstől elálljanak. — Csudáljuk, hogy a sz. bírói parancsnak engedelmeskedtek a vecsési svábok, mert az ő politikai hitvallásuk szerint, mellyet heti-vásáronként magoknak Pesten gyűjtenek, — a szabadelmőséggel sehogy sem fér össze az engedelme sség. — A tanúságot vonja ki magának az olvasó.

Nemzeti Ujság. (64.) „Korunk ügyei“ rovataiban „Ébren vagyunk!“ czim alatt a P. H. 164. számának azon állítását kezdi czafolni, hogy a magyar egyház Árpád nemzetségbeli fejdelmeink alatt inkább hajlott kelethez, mint nyugtohoz. Az oklevélszerűleg alapos cikk végét várva elhalasztjuk véleményünk kifejezését. — A „Hasznos Multságok“ fonák nézetekkel tömött cikket adnak a „Joabágyföldek tagosztályáról“, rosszalólag a tagosztályt.

Athenaeum (17. 18.) bevégzi alapos értekezését a vizgyógymódról Dr. Ivanovics. — „Hajnácskő“ czim alatt egy eredeti beszély kezdetik meg 's 's folytatattik, nagyon középszerű modorban sokszor felhasznált eseményekkel 's bonyolódással. — Zajt a y kedélyesen válaszol Garaynak, ki őt méltatlanul gyanusítja azzal, hogy rá egy beszélyének a Regelőben föl nem vétele miatt haragszik, holott G. ur nem igen utasíthatja vissza a beszélyeket, miután ezeknek olly szűkében van, hogy az „Egy örült naplójaból“ ezimű fordítványt mind a mellett is közöl, bárha az már az Athenaeum folyó évi 27dik számában mart. 3-án megjelent. Lásza G. ur illy bakok ellen igen jól fogná használni a kettős óv(akod)ást!

Igazítás. Legközelebb mult számunkban az 523. lap. 3. szel. 36 sorában az olvasó helyett olv. az olvasó.

K Ü L F Ö L D.

Németország. * A német vámegegyesülethezi csatlakozás Hannoverában éppen nem talál kedvező viszhangra. Legujabbban is Hannovera székvárosának tanácsa hathatós feliratot intézett az országgyűlési Rendekhez, mellyben szívére köti azon indító-okoknak, mellyek Hannovera nem-catlakozása mellett harcolnak, méltánylását, 's a kormány figyelmébe ajánlását. Feliratában kinyilatkoztatja, mikint a székváros kereskedőinek 's kézműveseinek általános idegenkedése, melly kétségbevonhatlanul jelenté ki magát, mind a karok, mind pedig a kormány részéről figyelmet érdemel; 's azt érdemel különösen az ottani kereskedő karnak az országgyűléshez már előlegesen benyújtott kérelemlevele, mellyben bebizonyítmi iparkodik, mikint a kereskedésnek felvirágzása, melly mióta Braunschweig a „porosz“ vagy ha inkább tesszik a „német vámegegyesülethez“ csatlakozott, Hannoverában olly hatalmasan emelkedett, Hannoverának is ahozi csatlakozása által nemsokára el fogna enyészni. Alaposnak mondja továbbá az odaváló kézművesek félelmét is, kik méltán attól tartanak, hogy csatlakozván Hannovera, majd olly tömegesen lepnék el a végtelen olcsóságú porosz készítmények és gyártványok az országot, hogy a honi műkésztőknek, kik a versenyt Poroszországgal e tekintetben semmiképp sem tudnak kiállani, maholnap tönkre kellene jutniok; előrelátják ők, hogy a honi műkésztiményt a porosz gyárak a szó legszorosab értelmében el fogják nyomni, és nem mutatkozik semmi mód, semmi kilátás arra, hogy elvesztendett keresetüket kipótolhassák, 's at. Legfel-

előbb e fel...
várostanács...
tovább mege...
ritó hírek, m...
zolt szomsz...
ményről ér...
„Nem kell-e...
Féli pedig...
tének hany...
csökkenésé...
— mint mon...
csapással tal...
újságlapban...
olvasunk, m...
következők...
dolja, hogy a...
gét lenne k...
kevésbé p...
ugyanis a sz...
felsőbbégtől...
székvárosban...
az természete...
rosában a b...
kereskedésne...
ved, hogy az...
dett; de ezen...
azon kisebb k...
hozattak árú...
azokat — mi...
lett is jutány...
lyekről; alap...
szek azon ag...
vetségig olcs...
borítandák...
vámsszövetség...
ható, 's nincs...
noverában m...
ben pedig a gy...
nek, ki olly...
alakot adja...
megrendel, a...
leti, kinek kül...
is megmarad...
gokróli emlé...
ról szerezhess...
körül, melly h...
Holstei...
A rendek gyű...
wig-Holsteinn...
dítványozá...
Erre neki ind...
zetiségök elny...
érdekeinek re...
zetben, 's orsz...
Francia...
nap tartott a...
menet az ezen...
egyháza. Az...
szepen kider...
's utána egy s...
lotti éneket ze...
kaldan jelen...
ment, mellybe...
pazarfény nél...
a kir. hercegz...
sérék, kik kö...
hasonló végít...
menet legérde...

26617. Ve...
jelentése szer...
pápai lakos, —
izraelita berhid...
vén, mind a l...
september 3...
kott kihirdetés...
vagyobukott K...
ká Főy Gábor...
esületbeli álgy...
meggondnokká...
azon Kupricz In...
tek. Költ sz. Ja...
26865. Sz...
közelebb jelen...
Makai Eszt...
téltező megje...
tüzte ki határid...
záradással irat...
Soós György ta...
jegyző nevezte...
ében.

utazási tö-
fogva, mire
vezethetik.
etik. Veesés
gondolható,
ekben Pest
hatottak; 's
ris avas ob-
mit, és jo-
nak és ma-
mint a kö-
ecsesi sváb
ült, az kezes
szve, mely-
s képes lett
svábnak nem
ott kezestül
a pénzt, 's
ostul. Ebben
fogta. Mit
énytelen volt
ás — méreg-
át Pestre, a
ancsot vien-
tótassák 's
l ellálljanak.
ak engedel-
politikai hit-
magoknak
gel sehog-
— A tanul-

yei rovatá-
1. 164. szá-
y a magyar
alatt inkább
vélszerűleg
léleményünk
fonok néze-
dek tagosz-

os értekezé-
„Hajnács-
tik meg 's
ban sokszor
al. — Za j-
kötöt mel-
szélyének a
molot G. ur
eket, miu-
„Egy ó-
nd a mel-
m folyó évi
ássa G. ur
ni a kettős

ban az 523.
helyett olv.

megyesület-
talál ked-
ra székvá-
az ország-
azon indí-
ozása mel-
y figyelmé-
a, mikint a
k általános
jelenté ki
ny részről
n az ottani
előlegesen
nyitni ipar-
asa, mely
nkább tet-
t, Hanno-
verának
na enysz-
kéművé-
ogy csat-
lepnék el
s gyártvá-
ek, kik a
nikép sem
niok; elő-
rosz gyá-
romni, és
rra, hogy
Legfel-

előbb e felirásban azon körülményre hivatkozása a várostanácsnak, hogy ezen idegenkedésében hovatovább megerősítik Hannovera lakosságát azon szomorító hírek, melyek a németvámszövetséghez csatlakozott szomszéd tartományokból, azon csatlakozás eredményéről érkeznek, 's ezeket felhozván, hozzáteszi: „Nem kell-e (a csatlakozás miatt) aggódnia és félnie? Félteni pedig a tanács leginkább a középosztály jólétének hanyatlását, mely a kereskedés és műipar csökkenésével mindenesetre bekövetkezne? „Mint állt — mint mondja — az állomány valóságos ereje egy csapással talán örökre rommá tétetnék. — Egy német újságban a főbellekre nézve észrevételeket olvasunk, melyek közül kiemelendőknek hisszük a következőket: tévedésben van Hannovera, ha azt gondolja, hogy a csatlakozás által Poroszország felsőségét lenne kénytelen akár kereskedésileg, akár és még kevésbé politikailag elismerni: tanúságot tehetnek ugyanis a szövetségben levő tartományok, hogy az illy felsőbbeségtől-tartás hiu agyrem; hogy magában a székvárosban olly nagy a csatlakozástól idegenkedés, az természetes, most így volt az minden nagyobb városban a birodalomnak; a mi pedig a hannoverai kereskedésnek emelkedését illeti, kétséget sem szenved, hogy az Braunschweig csatlakozása által emelkedett; de ezen emelkedés csak pillanatnyi lehet; mert azon kisebb kereskedők, kik azelőtt Braunschweighból hoztattak árukat, most a honi kereskedőktől hordtatják azokat — míg majd alkalom jöved, hogy vám mellett is jutányosan rendelkezessék meg azokat, más helyekről; alaptalan továbbá a hannoverai kézművészek azon aggodalma, miha a csatlakozás után a neveltség olesó porosz gyár- és kézműkészítmények borítandák el az országot: mert illy elárasztás a vámszövetség egy tartományában sem volt tapasztalható, 's nincs ok hinni, miért kellene éppen annak Hannoverában mintegy kivételképen megtörténnie; különben pedig a gyártványok nem árthatnak a kézművészeknek, ki ollyakat úgy sem készít, hanem csak azon alakot adja meg azoknak, mellyet nála a készített megrendel, az anyag ára tehát a kézművest nem illeti, kinek különbeni keresetmódja a szövetkezés után is megmaradna. — Érdekesnek hisszük az ezen dolgokról emlékeztést, hogy honosink minél több oldalról szemezzenek magoknak tudomást a fontos tárgy körül, mely honunkra nézve is megpendítetett.

Holsteini hercegség. Itzenhoe, jul. 25kén. A rendek gyűlésében Lüek, igen épszerű követ Schleswig-Holsteinnak Dániától teljes elszakasztatását indítványozá mind pénzügyi mind katonai tekintetben. Erre neki indítóokul az szolgált, mert nyelvök 's nemzetiségök elnyomatik 's jogaik 's jóllétök Dánorszag érdekeinek rendeltetnek alá. Az indítvány a gyűlekezeten, 's országzerte nagy figyelmet ébresztett.

Franciaország. Paris jul. 31kén. Tegnap tartott az orleansi hg. végítésleletére a gyászmenet az ezen alkalomra feldíszített notre-damei ősgyűlésbe. Az idő, mely reggel csövel fenyegetőzött, szépen kiderült. A gyászmenetet egy ezüst kereszt, 's utána egy sor papság kezdé meg, kik szívható halotti éneket zengének, mi Parisban temetéseknél szokatlan jelenet. A halottvivő kocsi előtt egy másik is ment, mellyben a herceg szíve vitetett, mindkettő pazarfény nélkül, de izletesen díszítve. A kocsikat a kir. hercegek kivül több marsal és tábornok kísérik, kik közül soknak már nem sokáig kell várni, hasonló végítéslelet után. — 'S ezek voltak a gyászmenet legérdekesb része, mert az ezeket követő ko-

csik, lovak, bokréta, zászlók, katonák 's egyebek tarka csoportja érdekes látvány volt ugyan, de leírásuk unalmas.

Paris. aug. 2kán. A cabinet olly ponton áll, hogy a conservatív követek azt már csupán megszenvedik, de őszintén többé nem pártfogják. Illy ingatag állásában nem kell vala magáról megfeleltetni annyira, hogy magát általában nélkülözhetlennek hirdesse. Megsérté a pártján lévőket, 's ellenének fegyvert ada kezébe, az által hogy szóval fenhéjázva, tetben pedig annál félenkenyebben lép fel. Mint az előbbi ülés kezdetén, úgy még most is azon balfogást tevő a cabinet, hogy az elnökválasztásban semmi szilárd nézetet nem alakított, hanem majd egyik majd másik jelöltet pártfogolá. Guizot ur egy mutatkozik, mintha a kamarának a választásban szabadakat hagyna; pedig Dupin urat szeretné a karosszékre juttatni. Előbb Sauzet, most Dufaure urat akarja a conservatív párt a cabinet befolyása nélkül elnökké tenni, mit a baloldal sem igen fog ellenzeni. A cabinet már most szokása szerint ismét Lamar-tine urhoz folyamodott; de ennek nincs kedve azt a hínárból kihúzni, 's azt véli, hogy Guizot ur folyam ellen uszik, ha tovább is a status-kormányon kíván maradni. Illy helyzetben a jelen miniszterium élete csak gyenge fonalszálon függ.

Nagybritannia. London julius 29kén. Az alsóházi tanácskozások legnagyobb részét julius 28d. Roebuck urnak a választási vesztegetések elleni javaslati foglalal el, mellyekben kívánta, hogy a ház nyilvánítsa, miszerint illy vétségeket, mellyek e ház tekintetét a nép előtt csökkentik, büntetlenül többé el nem néz, hogy jövőre minden illy esetet szigorú vizsgálat 's fenytés alá veend, 's végre, miután a harwichi, nottinghami, levesi, readinigi, falmout és penryni 's bridporti választásokban a fenálló törvények a választóknak vesztegetések elleni védelmére elégteleneknek találtattak, míg e részben teljes sikerű törvényes intézkedések nem történnek, új választásra felszólító levél a mondott városokhoz ne küldessék. Roebuck ur kereserü szemrehányásokat tett társainak, 's nem a vesztegetetteket, hanem a vesztegetőket kárhóztatá, 's ezek ellen vagy törvényt sem alkotni, vagy azokat végrehajtandóknak véle. A javaslat 136 szóval 47 ellen elvetetett.

Törökország. Konstantinapoly jul. 20kán. A szerb-bolgár határszélekeni mozgalmak nem annyira emberszámra mint irányukra nézve aggasztók. A porta nagy hibát követett el, midőn Nissába olly agát helyezett, ki köztudomásra a keresztényiség ellensége, 's a rájak ellen kegyetlenségével az oszmánok közt gyászos hírt szerzett nevének. Az előbbi pást eltávolított onmet, mert az valláskülönbség nélkül szigorún szolgáltattott igazságot. Hitehagyott kereszténynek mondák őt, 's a vakbuzgalom áldozatául adák, hogy egy méltatlan aga intézkedjék a szegény bolgárok élete 's vagyona fölött. — Azonban még semmi fontos eseményről Nissából nem érkezett hír, kivéven hogy Philippopolisnál némelly kihágások történtek, — a népesség az ismétli ujjoncszedés ellen felzudulván. A csend helyreállítására hadsapatot küldettek.

Északamerikai egyesült státusok. New-York, jul. 14kén. Tyler elnök legújabb 's harmadik vetője a whikeket maga ellen még inkább felingerlé, 's azon gnyos és piszkos kifejezések, mint: „aruló, lágyfejű” sat, minőket eddig szokás volt a főhivatalnok nevéhez melléklenni, most már elavultak,

hanem a helyett a gazdag angol nyelv gorombábbakat 's újabbakat szolgáltatt, nyilakul azoknak, kiknek jobb fegyverök nincs. Így a napokban hazugot olvasék, sőt ha emlékezetem nem csal, kutyát is hallék mondani. Kétséget nem szenved, hogy illy botrányos megtamadások az elnök pártolónak számát szaporítják csak. Már nem sok hija volt, hogy a tulzópárt ellene keresetet indítson; legalább a whikek egy előleges tanácskozásában Washingtonban, az elnök egyik legdühösb ellensége Botts ur Kentuckyból ez iránt indítványt tett, de minthogy csak 17 szó pártolta, az indítvány megbukott. Ha a dolog oda jutott volna, nem kétlem, 's korábbi tapasztalatok is bizonyítják, hogy az elnök mellett nagy visszahatas keletkezik, melly a többséget számára a jövő választásra biztosítandja.

Amerika függetlenségének 66dik évnapja, melly mint tudja van julius 4én esik, — szokott pompával, katonai díszelgésekkel, algyűlövésekkel, tűzjátékokkal, irodalmi 's mérsékletitársulatok sormeneteikkel ünnepeletett. A város előtt horgonyozó „Warspite” nevű angol fregatte, a nap ünnepejére amerikai lofogót huzott fel 's algyűkkel, köszönt, — melly a haladó műveltség szellemében tett hódolatot az amerikai sajtó különösen kiemeli. Julius 4ke tulajdonkép egyetlen főünnep Amerikában, 's kivált New-Yorkban szinte farsangot alakítanak belőle; csak hogy bonbontobálások helyett, pisztolytal, puskával 's algyűval lödöznek. Azonkivül rakétákkal, 's tüzes sárkányokkal az utcákon alig hihető csinyeket követnek el. Ez okbul e napon sok békekedvelő polgár oda hagyja a várost, 's falura vonul; mások ismét vigyázatul a városban maradnak, mert nincs példa, hogy e nap valaha tűzvész nélkül mult volna el, bár ez alkalommal — mi alig hihető — csak egy ház gyuladt meg. A new-yorki sajtó egyhangulag állítja, hogy az idén sokkal kevesebb szerencsétlenség történt; 's részeg embert is kevesbet leheté látni mint egyébkör; mit a mertéketlenség apostolok ön érdemök gyanánt tekintenek; noha vak ellenzők annak okát csak a szük időjárásban 's pénzhiányban keresik.

A whikek használak a julius 4kei ünnepejeli alkalmat különösen, hogy Tyler elnök iránti idegenséget 's Clay ur iránti hajlamukat nyilvánítsák. New-Yorkban jövő szeptemberben egy statusgyűlés (state convention) lesz, hogy Clay ur elnökké választatását előkészítsék.

Mult julius hónap elején ismét két borzasztó gőzhajói szerencsétlenség történt; az első a Missuri-nak a Mississippibe ömlésénél Edna (helyesen Aetna) a másik Schamrock (lőherlevél, irland cizmere) nevű gőzhajóval a sz. Lőrinez folyón mindkettőnek gőzkatlana pattant szét. Az elsőn 63 jobbára német kivándorlott Düsseldorf-vidéki utas tetemesen megsérült, kik közül más napig 34en meghaltak; az ntóbbi 120 angol, skót és irlandi kiköltözött utas 58 elveszett, és 18 megsebesült.

Vegyes közlések.

— Victoria királynőt újra viselős állapotban lenni mondják.

— Ujlag több agyutelepet szállítanak Syriába; Rumeliába pedig két zászlóalj védkatonaság küldetett. A smyrnai lapok ismét Görögorszagról fenyegetőző veszélyeket említnek. A Török és Görögorszag közti alkudozások egészen elakadtak.

— Chosrew pasa havi nyudija 30,000 piaszterről 50,000 emeltetett.

Szerkesztő: Szenvey József.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Csödök.
26617. Veszprém vármegye polgári törvényszéke jelentése szerint, Kamondy Ferencz táblabíró, 's pápai lakos, — ugy nemkülönbén Krausz Henrik izraelita berhidai haszonbérlo ellen csödület rendeltetvén, mind a kétfél hitelezőinek megjelenésére f. é. szeptember 30ka határidőül kitűzetett. Ugyanez szokott kihirdetés végett olly hozzáadással megiratik, hogy vagyombukott Kamondy Ferencz részére tömeggondnokká Eöry Gábor táblabíró, perügyelővé Kupritz Imre becsületbeli alügyész — Krausz Henrik részére pedig tömeggondnokká Sidó Ferencz bíró, perügyelővé ugyanazon Kupricz Imre becsületbeli tiszti alügyész rendeltettek. Költ sz. Jakab hó 19. napján 1842. évben. 2—3

26865. Szatbmár-Német városa törvényszéke legközelebb jelentvén; hogy Major Ferencz, és neje Makai Eszter ellen csödületi pert rendelvén, a hitelezők megjelenésére f. é. szeptember 27dik napját tűzte ki határidőül; ugyanez kihirdetés végett olly hozzáadással iratik meg, hogy ideigleni tömeggondnokká Soós György tanácsnok, perügyelővé pedig Rozsi Antal jegyző neveztetett. Költ sz. Jakab hó 19ik napján 1842. évben. 2—3

26856. Pest vármegye polgári törvényszéke által, abonyi lakos Timár János hitelezőinek megjelenésére f. é. szeptember 19ére tűzött határnap, szokott kihirdetés végett azon megjegyzéssel adatik tudatul, hogy ideigleni tömeggondnokká Moravec István azon mezőváros második bírāja, perügyelővé pedig Zseltvay Mihály hitességgyvéd nevezettek. Költ sz. Jakab hó 19dik napján 1842. évben. 2—3

26859. Pest vármegye törvényszékének jelentése szerint, vagyombukott Dera Sándor hitelezői csödületének határnapja f. é. november 7re tűzetvén ki, 's tömeggondnokká Gozdu Emanuel, perügyelővé pedig Pomucz György hitességgyvéd nevezetvén, ugyanez közhírtétél végett megiratik. Költ sz. Jakab hó 19. napján 1842. évben. 1—3

26857. Pest vármegye polgári törvényszéke által néhai Kenedics György tömege ellen csödületi perben, az illető hitelezők megjelenésére f. é. szeptember 19re kitűzött határnap szokott kihirdetés végett olly hozzáadással adatik tudatul: hogy ideigleni tömeggondnoknak Bod Dániel megyebeli esküdt, perügyelőnek pedig Körnöczy János tiszteletbeli alügyész nevezettek. Költ sz. Jakab hó 19ik napján 1842. évben. 2—3

26855. Pest vármegye polgári törvényszéke jelentése szerint, vagyomban fogyatkozott Fuchs Jakab vörösvári izraelita hitelezői megjelenésére f. é. szeptember 19ik napja határidőül tűzetvén ki; ugyanez környékeltetés végett olly hozzáadás mellett megiratik, hogy ideigleni tömeggondnoknak Keiner Vilmos vörösvári izraelita bíró, perügyelőnek pedig Czuppon György hitességgyvéd nevezettek. Költ sz. Jakab hó 19ik napján 1842. évben. 3—3

26858. Pest vármegye törvényszékének jelentése szerint, kiskörösi izraelita Bruszt Izrael hitelezői csödületének határnapja f. é. szeptember 19re tűzetvén ki, 's perügyelőül Zsadoszky Antal, tömeggondnokká pedig Raksányi József kiskörösi jegyző nevezetvén; ugyanez közhírtétél végett megiratik. Költ sz. Jakab hó 19ik napján 1842. évben. 3—3

26860. Pest vármegye jelentése szerint vagyomban fogyatkozott Gráner Herman izraelita hitelezői csödületének határnapja f. é. szeptember 19re tűzetvén ki, tömeggondnokká Sándor János számbéki jegyző, perügyelővé Horváth Móricz neveztetett; miis közhírtétél végett ezennel megiratik. Költ sz. Jakab hó 19ik napján 1842. évben. 3—3

Csödszünetések.

27189. Rév-Komárom városa tanácsának jelentése szerint Bondil Antal ottani szapanosmester hitelezővel barátságosan megegyezvén, az ellene indított csödper itéletileg megszüntetett, miis 1841. szeptember 6kán 31225. sz. alatt kelt körlevél folytában híresztelés végett ezennel megiratik. Költ sz. Jakab hó 26. 1842. évben. 2-3

Vállalati értesítés.

Miután Jurek és Fröhlich urak, eddig fenállott Stearin-gyertyagyárukat olly ezből, hogy ezen iparágunk lehető legnagyobb kiterjedést szerezzenek, — egy általuk alakított részvényes társaságnak adák át, e társaság igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy gyertyái eladásának és szállításának egész intézését ezután

Pannónia-gyertyák

neve alatt B. Weisz és tars.-ra (a „Vastuskóhoz” ezimzett házi fűszerkereskedésben) bízta.

Szilárd ipar, kintartás, és tetemes pénz-áldozatok által sikerült végre a vállalkozóknak ezen gyertyákat olly tiszta s világos lángúakká, takarékos egysékké, fényes és keményekké, szóval minden megkívántó tulajdonok tekintetében legelőkeltebbeké tenni, hogy a versenyt minden más illynemű gyártványokkal, mint Milly-Apollo-Stearin s egyéb gyertyákkal bátran kiállhadják.

Midőn tehát ezen Pannónia-gyertyákat a bel- és külföldi illynemű készítmények semmi tekintetben felül nem mulják; nyers termények e gyár számára csak Magyarországból szerezhetnek; foglalkozásokra benne csak magyarok alkalmaztatnak; az összes részvényes társaság végre csak magyarokból áll, következőleg ezen egész gyári üzlet Magyarországra érdekelnek van alapítva; e társaságot azon remény keesgeti, hogy a nemzeti jólét valódi előmozdítója készítményeik élénk vásárlásával pártfogolandják, annyival is inkább, minthogy nemes hazánkfiai, kik a hazai vállalatokat még áldozatokkal is készek gyámolítani, itt többszörös ezélt érnek el, u. m.: a külföldihez hasonló jószágú készítményt kapnak, nagyobb árt nem fizetnek, s azonsfélal hazai ipart gyarapítandnak. Pesten, augusztus hónapban 1842.

Az első magy. pesti Stearin-gyertya gyári részvényes Társaság igazgatósága. 1-7

Wagner József műkereskedésében

Wesselényi Miklós b. és Beöthy Ödön

arcoképek Eybl F. től természet után rajzolva és köremetszve. Ára köz. papiron 1 fr. 20 kr., chinai pap. 1 40 kr. e.p. 1-3

Arverési hirdetés.

A nmu m. kir. udv. Kincstárnak 1842. évi augusztus 31kán 26570. szám alatt költ kegyes rendelete következtében a m. kir. építési főigazgatóság részéről ezennel közhírré adatik: hogy a Budavárnak királyi vízgép hajtására három évre, u. m.: 1842. évi november 11ől fogva 1845. évi october 31keig megkivántató ígás lovaknak kiszolgáltatásra iránt e f. évi augusztus 18án reggeli 9 órakor a fent említett hivatalteremében ársökkenítés fog tartatni.

Kik tehát e kir. vízgép hajtását felvállalni szándékoznak, az érintett napon 133 fr. 30 kr. pengőben álló bánatpénzzel megjelenni ezennel felszólítatnak.

A szerződés aláírása alkalmával az árverés után megállapított kötésbérnek száztól tizedi szavatoságul léssen lefizetendő; a szerződés külön feltételeiről, az említett k. hivatalnál szokott órákban értekezhetni. — A m. k. építési főigazgatóság által Budán 1842. évi augusztus 17én. 1-3

Arverési hirdetés.

A Kállay-nemzetség mezőtúri jóságában az ügynevezett Tulakörösi pusztá, mellyis 5851 hold kiterjedésű, 1843. évi aprilis 24től kezdve, 6 egymásutáni évre árendában kiadandó.

2) A Körösvízi halászat 1843. évi januar 15ő napjától 3 egymást követő évre.

3) A Berettyóvízi halászat szinté 1843. évi januar 15ő napjától kezdves 3 egymást követő évre.

4) A mézárszék 109 hold kaszálóval együtt, september 28től kezdve szinté 3 évre kiadandó.

5) Az ügynevezett Csugár rész kaszáló, 86 hold januar 15ő napjától 1843. szinté 3 évre kiadandó.

Váltótörvényszéki idézések.

480. Granichstäden Simonnak szamosújvári lakos Balbuk Bogdán mint panaszolt ellen 430 v.frt 48 kr. iránt indított váltóperében a f. évi 294. sz. a. költ idézési végzés panaszolttnak törvényszabta uton megküldtétvén; miután mult hó 28kaig mint a tárgyalásra kitűzött határnapig megidézése felől sem válasz nem érkezett, sem maga személyesen megnem jelent; nevezett Balbuk Bogdánnak ezen váltótörvényszék előtti megjelenésére a II. 213. §a értelmében f. évi october 6ik napja tüzetik ki. Költ a debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1842. évi augusztus 17én tartott üléséből. Szent-Imrey Lajos helyettes jegyző. 2-3

481. Granichstäden Simonnak erdélyi nagyfejedelemségbe kebelezett Torda városában lakó Biluska a Jakab alperes ellen 754 vfr. 30 kr. iránt indított váltóperében a f. évi 292. sz. a. költ idézési végzés nevezett alperesnek törvényszabta uton megküldtétvén; miután mult hó 28kaig mint tárgyalás végett kitűzött napig idéz-

tetése felől sem válasz nem érkezett, sem maga személyesen megnem jelent; említett Biluska Jakabnak ezen törvényszék előtti megjelenésére a II. 213. §a értelmében f. évi october 6dik napja ezennel kitűzetik. Költ a debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1842ik évi augusztus 1. tartott üléséből. Szent-Imrey L. helyettesjegyző. 2-3

482. Granichstäden Leopoldnak erdélyi nagyfejedelemségbe kebelezett Torda városában lakó Biluska a Jakab ellen 705 vfr. 40 kr. iránt indított váltóperében a f. évi aprilis 28án 293. sz. a. költ idézési végzés alperesnek törvényszabta uton megküldtétvén; miután mult hó 28ig mint az evégett kitűzött határnapig megidézése felől sem válasz nem érkezett, sem maga személyesen megnem jelent; nevezett Biluska Jakabnak ezen első bíróságu váltótörvényszék előtti megjelenésére a váltótörvénykönyv II. 213. §ához képest f. évi october 6ik napja ezennel kitűzetik. Költ a debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1842. évi auguszt. 17én tartott üléséből. Szent-Imrey Lajos helyettes jegyző. 2-3

s a kert melletti 4dik sörkoresmával, s általános sörméretési joggal együtt haszonbérbe adatik folyó hó 21én a helyszínén tartandó árverés útján a folyó évi sz. Mihály napján kezdendő 3-6 évre. — Az árverni kívánók 100 ezüst forint bánatpénzt előre betenni tartoznak. 1-2

Arverési hirdetés.

A nm. magy. kir. udv. Kincstárnak 1842. évi augusztus 3án 26569. szám alatt költ kegyes rendelete következtében a kir. építészeti főigazgatóság részéről ezennel közhírré adatik: hogy 1842/43 a budapesti k. épületeknél előforduló fogyasztások kiugazítása s helyrehozása nyilvános ársökkenítés útján azon műmestereknek fog által engedtetni, kik ezen munkákat, legtartósabban, és legkisebb ártért végezvinni magokat lekötölezik.

Minélfogva mindazon építő műmesterek, u. m.: kőművesek, kőfaragók, cserepesek, ácsok, asztalosok, lakatosok, üvegesek, fazekasok, rézművesek, bádgosok, kőtélgyártók, kovácsok, kefekötők, kútmesterek, és kárpitosok, kik egy vagy más munkát átvenni szándékoznak, és az alább kitett bánatpénzt, melly az ársökkenítés bevégeztével meghatározandó, s a kezeség fejében létezendő summába foglaltatni fog, az ársökkenítés előtt készpénzben letenni képesek, ezennel azon megjgyezéssel értesítetnek: hogy a kir. kincstár biztosságára nézve, kötelezvények felsőbbhelyeni jóváhagyása után, a fent érintett summa akár kamatos statuspapirosok, akár házakra, vagy házhelyekre, s egyéb birtokra törvényes időmban szerkezett bizonyítványok által kieseríthetetik.

Az illető építő-műmesterek tehát az itt lévő kir. kamarai épület 2ik emeletében a számvévi tisztesség biztossági szobájában, a következő napokon reggeli 9 órakor megjelenésre ezennel felszólítatnak:

Table with 3 columns: Árversökkenítés napja, Építőműmesterek pénzb. fr., Bánatpénz fr. Rows include: 1842. évben auguszt. 22. Kőműves 139, Kőfaragó 11, Cserepes 32, Ács 45, Lakatos 172, Asztalos 208, Üveges 54, Fazekas 89.

Table with 3 columns: 1842. évben auguszt. 23. Rézműves 13, Bádgos 12, Kőtélgyártó 3, Béfestő 22, Bodnár 14, Kerékgyártó 10, Kovács 22, Kefekötő 9, Kútmester 3, Bútorhorító 10.

A közelebb feltételek, az ársökkenítés napján közönségesse fognak tétetni, mellyek azonban addigis, valamint az előlegesen meghatározott munkabér is, a rendes hivatalos órákon Budán a kir. építési főigazgatósági hivatalnál megtekinthetők.

Egyszersmind arra figyelmeztetnek az illető műmesterek, hogy azon esetben, ha az árverés által kikeletkezett munkabér az épen említett és előlegesen meghatározottnál alábbszállítná, későbbi ajánlatok elnem fogadtatnak. — A kir. magyarországi építői főigazgatóság által Budán 1842. évb. augusztus 7én. 1-3

Könnyen szállítható vas-takaréktűzhelyek.

Mindenféle nagyságu, legújabb szerkezetű takaréktűzhelyeket az alólírtmal legjutalmasbáron már készen kaphatni. Egyéb-iránt elfogad rendeléseket is, mellyeket gyorsan s pontosan teljesítend, ezéül tüzvén ki: a t. ez. közönség bizodalmtá mind ezélszerien alakított takaréktűzhelyeivel, mind pontos szolgálátával teljes mértékben megnyerni.

Albrecht József lakatosmester; lakása Pesten a Keeskeméti utcában 401 sz. a. 2-3

Hirdetés.

A nmu magy. kir. udv. Kamará rendeletéből közhírré tétetik, hogy auguszt. 26 és 27én a szokott délelőtti és utáni órákon Buda fővárostól 3/4 órányira fekvő Budaeörs k. koronai helységben 150 darab két éves mustra kos, mintegy 300 db spanyol eredetű mustra anya, és 130 s néhány darab két éves úri, nyilvános árveréssel tüzintti készízetés mellett el fognak adatni. 2-3

Arverési hirdetés.

M. szlavniczai gr. Sándor Móricz ur bajnai uradalma részéről közhírré tétetik: hogy f. e. september 15ő napján délelőtti órákban Bajnán a tisztartói iróteremben az alább megjgyezett uradalmi haszonvételek az 1843. évi januar 1jtől kezdve 3 egymásutáni évekre nyilvános árverés útján haszonbérbe adatnak. u. m.

- 1) Bajnán az uraság boltja hozzá tartozandó lakházzal, nem különben a pálinkaház 3 kazánnyal s több ahoz tartozó eszközökkel. 24 ökörre való istállóval, ugyszinté helyben a pálinkamérési joggal. 2) Bajnán az ügynevezett két helyközi egykerékű patakmalom 20 hold szántófóddal és 2 kaszás réttel. 3) Nagy-Sápon a mézárszék, bolt és pálinkamérés jogai, melly mézárszékhez a koresma is hozzá kapcsolva van, hol az uraság bora méretik, s ehez járul 20 1/2 hold szántóföld és 2 h. rét. 4) Sári-Sápon az ügynevezett öreg malom 4 kerékre. 5) középső „ 3 „ 6) Farkas „ 3 „ 7) a bolt és pálinka mérés jogai. 8) Gyermelyen a bolt és pálinkaház két kazánnyal s eszközökkel 12 ökörre istállóval; továbbá a pálinkamérés joga Gyermelyen és Pusztá Gyarmaton ugyszinté a hamuszír-főzés ahoz tartozó épülettel, mellyekhez 3 3/4 szántóföld és egy konyha-kert járul — Ezen előszámlált haszonvételeket bérteni kívánók elegendő bánatpénzzel ellátva az érintett határnapra, időre, és helyre meghivatnak. A haszonbéri feltételek a bajnai tisztartói iróteremben minden időben megudhatók. 2-3

Hirdetés.

A nmu m. kir. udv. Kamará jóváhagyásából közhírré tétetik: hogy e folyó év augusztus 30án reggeli 10 órakor Bács vármegyében kebelezett Palánka mezővárosában az ottani uradalmi tisztartóságnak írószobájában 514 öl fűrészelt, és a Dunapartján rendes ölekkbe rakott hasáb tölgyfa nyilvános árverés útján eladandó léssen.

A venni szándékozők a fönt kitűzött napra és helyre tíz száztólú bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. 3-3

Bírói árverés.

A dunáninneni kerületi táblánál özevgy Fekete Gáborné fellepersége alatt Dacsó Adam ellen hozatott ítélete következtében bírói foglaltás alá vett, n. Honthmegyében kebelezett Keszikőcz helysége határában fekvő nemesi birtok, jelesen 167 1/2 pozsonyi mérős szántóföldek, 16 szekér szénát termő kétszer kaszálható rét, egy egész telkes jobbgy, s a közelebbi használatá f. e. october 5kén Keszikőczon tartandó árverés útján el fog adatni. Kelt Sálykén j. hus 31én 1842. V. la d. r. László t. Honthmegye fősz. bír. a mint végrehajtóbíró. 3-3

Hirdetés.

A nmu m. kir. udv. Kincstár birtokához tartozó, s Bereghmegye Vásáros-Námény mezővárosában helyezett rész jószágá, melly áll egy nagyterjedelmű Curiából s abban találtató keményanyagú 6